

**WET van 30 maart 2015 (S.B. 2015 no. 44),
houdende nadere wijziging van het Wetboek
van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, zoals
laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70)
in verband met herziening van
het Wetboek van Strafrecht.**

2015

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIC SURINAME**

No. 44

WET van 30 maart 2015, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70) in verband met herziening van het Wetboek van Strafrecht

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIC SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat - in verband met nieuwe inzichten - het nodig is het Wetboek van Strafrecht (G.B.1911 no.1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70) nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Strafrecht (G.B.1911 no.1, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 70) worden het Eerste Boek, het Tweede Boek en het Derde Boek gewijzigd en komen te luiden als volgt:

**EERSTE BOEK
ALGEMENE BEPALINGEN**

TITEL I

**Omvang van de werking van de strafwet
Artikel 1**

1. Geen feit is strafbaar dan uit kracht van een daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling.
2. Indien voor een gedraging die in een algemene strafbepaling valt een bijzondere strafbepaling bestaat, komt alleen deze laatste in aanmerking, zowel bij de toepassing van de wet als bij het bepalen van de straf. Deze regel vindt toepassing ongeacht de hoogte van de strafbedreiging ten opzichte van die van de algemene strafbepaling.
3. Bij verandering in de wetgeving na het tijdstip waarop het feit is begaan, worden de voor de verdachte gunstigste bepalingen toegepast.

**Toepasselijkheid van de strafwet
Artikel 2**

De Surinaamse strafwet is toepasselijk op ieder die zich binnen Suriname aan enig strafbaar feit schuldig maakt.

**Aan boord van een Surinaams vaartuig of luchtvaartuig
Artikel 3**

De Surinaamse strafwet is toepasselijk op ieder die zich buiten Suriname aan boord van een Surinaams vaartuig of luchtvaartuig, dan wel op een installatie ter zee aan enig strafbaar feit schuldig maakt.

Toepasselijkheid buiten Suriname

Artikel 4

1. De Surinaamse strafwet is toepasselijk op ieder die zich buiten Suriname schuldig maakt:
 - 1°. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 129 tot en met 133, 135, 143 en 149;
 - 2°. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 177 tot en met 181 en 241 indien het strafbare feit of het misdrijf waarvan in die artikelen wordt gesproken, een misdrijf is als onder 1° bedoeld;
 - 3°. aan enig misdrijf ten opzichte van muntspeciën, munt- of bankbiljetten en van op wettelijke grondslag uitgegeven zegels of merken;
 - 4°. aan valsheid in schuldbrieven of certificaten van schuld van de Staat Suriname, de talons, dividend- en rentebewijzen tot deze stukken behorende, en de bewijzen uitgegeven in plaats van deze stukken, inbegrepen, of aan het opzettelijk gebruik maken van zodanig vals of vervalst stuk als ware het echt en onvervalst;
 - 5°. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 444 tot en met 448, 473 en 474;
 - 6°. aan het misdrijf omschreven in artikel 259a;
 - 7°. aan een van de feiten, omschreven in:
 - a. artikel 220, begaan tegen een luchtvaartuig in bedrijf, indien dit een Surinaams luchtvaartuig is of wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - b. artikel 448a, begaan aan boord van een luchtvaartuig in vlucht, wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - c. artikel 448b, indien het daar bedoelde luchtvaartuig een Surinaams luchtvaartuig is of wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - d. artikel 448c, wanneer het begaan is, hetzij tegen een Surinaams luchtvaartuig, hetzij aan boord van een luchtvaartuig dat vervolgens in Suriname landt met de verdachte aan boord;
 - e. de artikelen 214, 215a, 218 en 448d, wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - f. de artikelen 207, 299, 325, 345, 347, 349, 360 tot en met 363, 414, 448b, 563 tot en met 564, 564a, 564b en 564d wanneer het feit is begaan aan boord van een luchtvaartuig dat vervolgens in Suriname landt met de verdachte aan boord;
 - 8°. a. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 218, 220, 221a, 414, 418, 448a, 448b en 448c, indien het feit is begaan tegen een Surinaams zeegaand vaartuig, hetzij tegen of aan boord van enig ander zeegaand vaartuig en de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - b. aan een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 414, 418, 448a en 448b, begaan tegen een installatie ter zee, wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - 9°. aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 229, 229a en 230, voor zover het feit is gepleegd tegen een Surinamer of een Surinaamse ambtenaar en daarop door de wet van het land waar het begaan is, straf is gesteld;
 - 10°. aan een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 229 en 229a, 230, 278, 285, 383a, voor zover het feit gepleegd is door een Surinaamse ambtenaar of door een persoon in de openbare dienst van een in Suriname gevestigde volkenrechtelijke organisatie en daarop door de wet van het land waar het begaan is, straf is gesteld;
 - 11°. aan het misdrijf, omschreven in artikel 342a, wanneer hetzij het feit is begaan met het oogmerk enige overheid in Suriname te dwingen een handeling te verrichten of zich te onthouden van het verrichten daarvan, hetzij de verdachte zich in Suriname bevindt;
 - 12°. a. aan een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 155, 156, 157, 160a, 160b en 345, voor zover het feit is gepleegd tegen een in Surinaamse dienst zijnde, of tot zijn gezin behorende, internationaal beschermde persoon als bedoeld in artikel 119b lid 1 of tegen diens beschermde goederen;

- b. aan een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 155, 156, 157, 160a, 160b, 342a, 342b en 345, voor zover het feit is gepleegd tegen een internationaal beschermd persoon als bedoeld in artikel 119b lid 2, die Surinamer is, of tegen diens beschermde goederen;
 - c. aan een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 155, 156, 157, 160a, 160b en 345, voor zover het feit is gepleegd tegen een internationaal beschermd persoon als bedoeld in artikel 119b lid 1 of lid 2, of tegen diens beschermde goederen, wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt;
- 13°. aan een terroristisch misdrijf dan wel een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 155, 156, 157, 160a, 161 tot en met 163, 207, 211, 212, 213a, 213c, 214, 215a, 216, 218, 220, 222, 224, 225a, 345, 347, 348, 348a, 349, 349a, 414, 414a, 416, 418, 420, 448b en 448d, voor zover het feit valt onder de omschrijvingen van artikel 2 van het op 15 december 1997 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de bestrijding van terroristische bomaanslagen en hetzij het feit is gepleegd tegen een Surinamer, hetzij de verdachte zich in Suriname bevindt;
- 14°. aan een terroristisch misdrijf dan wel een der misdrijven, omschreven in de artikelen 155, 156, 160a, 161 tot en met 163, 188, 207, 211, 212, 213a, 213c, 214, 215a, 216, 218, 220, 222, 224, 225a, 345, 347, 348, 349, 414, 414a, 416, 418, 420, 448a, 448b en 448d, voor zover het feit valt onder de omschrijvingen van artikel 2 van het op 9 december 1999 te New York tot stand gekomen Internationaal Verdrag ter bestrijding van de financiering van terrorisme en hetzij het feit is gericht tegen een Surinamer, hetzij de verdachte zich in Suriname bevindt;
- 15°. aan een terroristisch misdrijf, indien het misdrijf is gepleegd met het oogmerk de bevolking of een deel der bevolking van Suriname vrees aan te jagen of de Surinaamse overheid wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, of de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van Suriname ernstig te ontwrichten of te vernietigen;
- 16°. aan een misdrijf ter voorkoming of vergemakkelijking van een terroristisch misdrijf, indien het misdrijf is gepleegd met het oogmerk een terroristisch misdrijf als in onderdeel 15° omschreven voor te bereiden of vergemakkelijken;
- 17°. aan een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 207, 213a, 344, 345, 370 tot en met 372, 377, 378, 381, 382 en 386, voor zover het feit valt onder de omschrijvingen van artikel 7 van het op 3 maart 1980 te Wenen/New York tot stand gekomen Verdrag inzake de fysieke beveiliging van kernmateriaal, wanneer de verdachte zich in Suriname bevindt.
2. De Surinaamse strafwet is toepasselijk op ieder die zich buiten Suriname, doch in het grensgebied schuldig maakt aan een feit gepleegd tegen een Surinamer indien dit feit door de Surinaamse strafwet als misdrijf wordt beschouwd waarop een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld en door de wet van het land waar het is begaan, straf is gesteld.

Afgeleide rechtsmacht

Artikel 4a

1. De Surinaamse strafwet is toepasselijk op ieder tegen wie de strafvervolgning door Suriname van een vreemde staat is overgenomen op grond van een verdrag waaruit de bevoegdheid tot strafvervolgning voor Suriname volgt.
2. De Surinaamse strafwet is voorts toepasselijk op ieder wiens uitlevering ter zake van een terroristisch misdrijf dan wel een der misdrijven omschreven in artikel 278 lid 3, artikel 371 onder 6° en andere artikelen, voor zover verbonden met deze laatstgenoemde bepaling, ontoelaatbaar is verklaard, is afgewezen of geweigerd.

Op Surinamers Artikel 5

1. De Surinaamse strafwet is toepasselijk op de Surinamer, die zich buiten Suriname schuldig maakt aan:
 - 1°. een van de misdrijven omschreven in de Titels I en II van het Tweede Boek, en in de artikelen 334, 334a, 334b, 258, 279 en 288, 332 en 333 alsmede – voor zover het betreft een misdrijf, gericht tegen de rechtspleging van het Internationaal Strafhof, als bedoeld in artikel 70 eerste lid van het op 17 juli 1998 te Rome tot stand gekomen Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof – in de artikelen 229 tot en met 232, 241, 252, 259a, 345a en 425;
 - 2°. een feit hetwelk door de Surinaamse strafwet als misdrijf wordt beschouwd en waarop door de wet van het land, waar het begaan is, straf is gesteld;
 - 3°. een van de misdrijven omschreven in de artikelen 292 tot en met 305 en artikel 339, voor zover het feit is gepleegd ten aanzien van een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
 - 4°. een der misdrijven omschreven in de artikelen 292 en 293, voor zover het feit valt onder de omschrijving van de artikelen 2 tot en met 10 van het op 23 november 2001 te Budapest tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken;
 - 5°. een terroristisch misdrijf dan wel een misdrijf ter voorbereiding of vergemakkelijking van een terroristisch misdrijf;
2. In de gevallen, omschreven in lid 1 onderdelen 2°, 3° en 5°, kan de vervolging ook plaatshebben, als de verdachte eerst na het begaan van het feit Surinamer is geworden.

Op vreemdelingen met vaste woon- of verblijfplaats in Suriname voor feiten buiten Suriname Artikel 5a

1. De Surinaamse strafwet is toepasselijk op de vreemdeling die in Suriname een vaste woon- of verblijfplaats heeft en zich buiten Suriname schuldig maakt aan een der misdrijven omschreven in de artikelen 293, 295 tot en met 305 en 333a, voor zover het feit is gepleegd ten aanzien van een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, een terroristisch misdrijf, dan wel een der misdrijven omschreven in de artikelen 278 lid 3, 371 lid 1 onder 6°, 372 lid 2 alsmede 377 lid 3 jo. 372 lid 2.
2. De vervolging kan ook plaatshebben, indien de verdachte eerst na het begaan van het feit een vaste woon- of verblijfplaats in Suriname heeft gekregen.

Op ambtenaren Artikel 6

De Surinaamse strafwet is toepasselijk op:

- 1° de Surinaamse ambtenaar die zich buiten Suriname schuldig maakt aan een van de misdrijven omschreven in Titel XXVIII van het Tweede Boek;
- 2° de persoon in de openbare dienst van een in Suriname gevestigde volkenrechtelijke organisatie die zich buiten Suriname schuldig maakt aan een van de misdrijven omschreven in de artikelen 426 tot en met 428.

Bijzondere rechtsmacht scheepvaart–luchtvaart feiten Artikel 7

De Surinaamse strafwet is toepasselijk op de gezagvoerder en de opvarenden of inzittenden van een Surinaams vaartuig of luchtvaartuig, die zich buiten Suriname, ook buiten boord, schuldig maken aan een van de strafbare feiten omschreven in Titel XXIX van het Tweede Boek en Titel IX van het Derde Boek.

Artikel 7a

De Surinaamse strafwet is toepasselijk op ieder die zich schuldig maakt aan een van de misdrijven omschreven in artikel 279, 334, 381, 414 en 480 tot en met 482, voor zover het feit valt onder de omschrijvingen van artikel 20 van het op 16 mei 2005 te Warschau tot stand gekomen Verdrag inzake bestrijding van mensenhandel, indien het feit is gepleegd tegen een Surinamer.

Volkenrecht**Artikel 8**

De toepasselijkheid van de artikelen 2 tot en met 7 wordt beperkt door de uitzonderingen in het volkenrecht erkend.

**TITEL II
STRAFFEN****Algemeen****Artikel 9**

1. De straffen zijn:
 - a. de hoofdstraffen:
 - 1°. gevangenisstraf,
 - 2°. hechtenis,
 - 3°. taakstraf,
 - 4°. geldboete.
 - b. bijkomende straffen:
 - 1°. ontzetting van bepaalde rechten,
 - 2°. verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen,
 - 3°. openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.
2. Ten aanzien van misdrijven en ten aanzien van overtredingen die worden bedreigd met een vrijheidsstraf kan de rechter een taakstraf opleggen. Een taakstraf bestaat uit een werkstraf, zijnde het verrichten van onbetaalde arbeid, of een leerstraf, zijnde het volgen van een leerproject, of een combinatie van beide.
3. In geval van veroordeling tot gevangenisstraf, tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, of tot taakstraf kan de rechter tevens een geldboete opleggen, indien de strafbepaling daarin voorziet.
4. In geval van veroordeling tot gevangenisstraf of tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, waarvan het onvoorwaardelijk ten uitvoer te leggen deel ten hoogste zes maanden bedraagt, kan de rechter tevens een taakstraf opleggen.
5. Naast veroordeling tot levenslange gevangenisstraf kan geen andere straf worden opgelegd dan ontzetting van bepaalde rechten en verbeurdverklaring.
6. Een bijkomende straf kan, in de gevallen waarin de wet haar oplegging toelaat, zowel afzonderlijk als tezamen met hoofdstraffen en met andere bijkomende straffen worden opgelegd.

Rechterlijk pardon**Artikel 9a**

Indien de rechter dit raadzaam acht in verband met de geringe ernst van het feit, de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan, dan wel die zich nadien hebben voorgedaan, kan de rechter in het vonnis bepalen dat geen straf of maatregel zal worden opgelegd.

Artikel 10
Vervallen.

Gevangenisstraf
Artikel 11

1. De gevangenisstraf is levenslang of tijdelijk.
2. De duur van de tijdelijke gevangenisstraf is ten minste een dag en ten hoogste twintig achtereenvolgende jaren.
3. Zij kan maximaal vijftig achtereenvolgende jaren bedragen in de gevallen waarin op het misdrijf levenslange en tijdelijke gevangenisstraf ter keuze van de rechter zijn gesteld.
4. De rechter kan maximaal vijftig achtereenvolgende jaren gevangenisstraf opleggen in die gevallen waarin wegens strafverhoging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of schending van bijzondere ambtsplicht de tijd van twintig jaren wordt overschreden.
5. Zij kan in geen geval de tijd van vijftig jaren te boven gaan.

Tenuitvoerlegging gevangenisstraf
Artikel 12

1. Gevangenisstraf wordt, naar gelang de persoonlijkheid van de veroordeelde, in algehele of in beperkte gemeenschap dan wel in afzondering ondergaan.
2. Iedere gevangene wordt zoveel mogelijk geplaatst in een inrichting, waarvan het regime het meest met zijn persoonlijkheid overeenstemt, en waarbij zowel op de duur der straf als op de reclasseringsmogelijkheden van de gevangene wordt gelet.
3. De gevangenen die hun straf in gemeenschap ondergaan worden verdeeld in klassen.
4. De gevangene is verplicht tot het verrichten van de opgedragen arbeid en het volgen van het opgedragen onderwijs overeenkomstig de voorschriften ter uitvoering van artikel 39 gegeven.

Artikel 13

De afzonderlijke opsluiting wordt niet toegepast:

- 1°. op hen die tijdens hun veroordeling de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt;
- 2°. op gevangenen boven de leeftijd van zestig jaren, tenzij op eigen verzoek;
- 3°. op gevangenen die daarvoor na geneeskundig onderzoek ongeschikt blijken te zijn.

Strafinrichtingen
Artikel 14

1. Bij of krachtens wet worden regels gesteld ten aanzien van de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen.
2. Deze regels betreffen in elk geval:
 - a. de aanwijzing en de bestemming van inrichtingen bestemd voor deze tenuitvoerlegging;
 - b. de selectie van de personen ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van de voornoemde straffen en maatregelen plaatsvindt voor de inrichtingen;
 - c. het beheer van de inrichtingen en het toezicht daarop;
 - d. het regime in de inrichtingen;

- e. gevallen waarin en de wijze waarop beperkingen op de grondrechten van de onder b omschreven personen plaats kan vinden;
- f. de rechtsgang voor de in onderdeel b omschreven personen aangaande beslissingen die hen raken en het regime van de inrichting betreffende beslissingen tot hun plaatsing en overplaatsing.

Overplaatsing naar inrichting

Artikel 15

1. Een veroordeelde tot gevangenisstraf die wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens daarvoor in aanmerking komt, kan worden geplaatst in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden.
2. Indien een veroordeelde tot gevangenisstraf tevens de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van staatswege is opgelegd, wordt op regelmatige tijdstippen beoordeeld of de veroordeelde dient te worden geplaatst in een justitiële inrichting voor de verpleging van ter beschikking gestelden. Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels gesteld omtrent deze beoordeling. Deze regels betreffen in elk geval de frequentie van de beoordelingen, de te volgen procedure, waaronder de advisering door een of meer gedragsdeskundigen, de wijze waarop de beoordeling dient plaats te vinden en de rechtsgang voor de veroordeelden aangaande de in dit artikel bedoelde beslissingen.

Artikel 16

Bij staatsbesluit worden nadere voorschriften gegeven ten aanzien van het verlenen van hulp en steun aan veroordeelden.

Voorwaardelijke veroordeling

Artikel 17

1. In geval van veroordeling tot gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, tot werkstraf of tot geldboete, kan de rechter bepalen dat de straf of een gedeelte daarvan niet zal worden ten uitvoer gelegd.
2. In geval van veroordeling tot gevangenisstraf van meer dan twee jaren en ten hoogste vier jaren kan de rechter bepalen dat een gedeelte van de straf, tot ten hoogste twee jaren, niet zal worden ten uitvoer gelegd.
3. De rechter kan voorts bepalen dat opgelegde bijkomende straffen geheel of gedeeltelijk niet zullen worden ten uitvoer gelegd.

Proeftijd

Artikel 18

1. De rechter die bepaalt dat een opgelegde straf geheel of gedeeltelijk niet zal worden ten uitvoer gelegd, stelt daarbij een proeftijd vast.
2. De proeftijd bedraagt in de gevallen bedoeld in artikel 19 lid 1, ten hoogste twee jaren en in de overige gevallen ten hoogste drie jaren. De proeftijd kan ten hoogste tien jaren bedragen indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de veroordeelde wederom een misdrijf zal begaan dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen.
3. De proeftijd gaat in zodra de uitspraak waarbij een bevel als bedoeld in artikel 17 is gegeven, onherroepelijk is geworden. De bijzondere voorwaarden gelden echter pas indien de mededeling hiervan door of vanwege het Openbaar Ministerie aan de veroordeelde in persoon is betekend.
4. De proeftijd loopt niet gedurende de tijd dat de veroordeelde rechtens de vrijheid is ontnomen.

Voorwaarden Artikel 19

1. Toepassing van artikel 17 geschiedt onder de algemene voorwaarde dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit.
2. Bij toepassing van artikel 17 kunnen voorts de volgende bijzondere voorwaarden worden gesteld:
 - 1°. gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade binnen een door de rechter te bepalen termijn, korter dan de proeftijd;
 - 2°. opname van de veroordeelde in een inrichting ter verpleging gedurende een door de rechter te bepalen termijn, ten hoogste gelijk aan de proeftijd;
 - 3°. storting van een door de rechter vastgestelde som geld in een schadefonds geweldsmisdrijven of ten gunste van een van staatswege erkende instelling die zich ten doel stelt belangen van slachtoffers te behartigen welke zijn ontstaan als gevolg van strafbare feiten; het bedrag kan niet hoger zijn dan de geldboete die ten hoogste voor het strafbare feit kan worden opgelegd;
 - 4°. andere bijzondere voorwaarden, waaraan deze gedurende de proeftijd, of een bij de veroordeling te bepalen gedeelte daarvan, heeft te voldoen.
3. De bijzondere voorwaarden kunnen tevens beperkingen betreffende het gedrag en de bewegingsvrijheid van de veroordeelde omvatten. Aan een bijzondere voorwaarde kan elektronisch toezicht worden verbonden.
4. Bij het stellen van de bijzondere voorwaarde genoemd in lid 2 onder 3° vinden de leden 1 tot en met 3 van artikel 40 overeenkomstige toepassing.
5. De bijzondere voorwaarden mogen de vrijheid van de veroordeelde de godsdienst of levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Toezicht op voorwaarden Artikel 20

1. Het Openbaar Ministerie is met het toezicht op de naleving van de voorwaarden belast.
2. De rechter en het Openbaar Ministerie kunnen, indien zij daartoe termen vinden, aan een reclasseringsinstelling, een rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, aan de houder van een inrichting, aan een bijzondere ambtenaar of aan een door de rechter geschikt bevonden persoon, die zich daartoe bereid verklaard heeft, opdragen aan de veroordeelde ter zake van de naleving van de bijzondere voorwaarden hulp en steun te verlenen.
3. Voorschriften tot nadere regeling van die bijstand en tot nadere aanwijzing van de instelling en houders van de inrichtingen of van de bijzondere ambtenaar en de in lid 2 bedoelde persoon, die met het verlenen van bijstand kunnen worden belast, worden vastgesteld bij besluit van de President.
4. Indien een voorwaarde niet wordt nageleefd, maken de instellingen of personen bedoeld in lid 2 daarvan terstond melding aan het Openbaar Ministerie.

Betekening Artikel 21

1. Nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, wordt ten spoedigste vanwege het Openbaar Ministerie aan de veroordeelde een kennisgeving betekend, houdende de straf waartoe deze is veroordeeld en alle tot het in artikel 17 bedoelde bevel betreffende beslissingen.

2. In ieder geval, waarin bijzondere voorwaarden zijn gesteld of waarin het Openbaar Ministerie dit bepaalt, geschiedt de betekening aan de veroordeelde in persoon; in andere gevallen geschiedt dit zoveel mogelijk.

Artikel 22

1. Indien de voorwaarden niet worden nageleefd, kan het Openbaar Ministerie daarvan aan de rechter, die het in artikel 17 bedoelde bevel heeft gegeven, kennis geven, met zodanig voorstel als het nodig zal oordelen. De kennisgeving dat door de veroordeelde opnieuw een strafbaar feit is begaan, geschiedt niet vóór de nieuwe uitspraak onherroepelijk is geworden.
2. Het voorgaande lid is mede van toepassing, indien de veroordeelde vóór het einde van de proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk wordt veroordeeld.

Wijziging voorwaarden

Artikel 23

1. De rechter die de voorwaarde heeft gesteld kan hetzij na de ontvangst van een vordering van het Openbaar Ministerie, hetzij op verzoek van de veroordeelde de proeftijd verkorten of deze eenmaal verlengen. De verlenging geschiedt met ten hoogste één jaar.
2. Tevens kan de in lid 1 bedoelde rechter gedurende de proeftijd of gedurende de tijd dat deze is geschorst in de gestelde bijzondere voorwaarden of in de termijn waartoe deze voorwaarden in haar werking binnen de proeftijd zijn beperkt wijziging brengen, deze voorwaarden opheffen, alsnog bijzondere voorwaarden stellen en een opdracht als bedoeld in artikel 20 geven, wijzigen of opheffen.

Tenuitvoerlegging

Artikel 24

1. Indien enige gestelde voorwaarde niet wordt nageleefd kan de rechter, indien deze daartoe termen vindt, na ontvangst van een vordering van het Openbaar Ministerie en onverminderd het bepaalde in artikel 23,
 - 1°. gelasten dat de niet ten uitvoer gelegde straf alsnog zal worden ten uitvoer gelegd;
 - 2°. al of niet onder instandhouding of wijziging van de voorwaarden gelasten dat een gedeelte van de niet ten uitvoer gelegde straf alsnog zal worden ten uitvoer gelegd.
2. In plaats van een last tot tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf te geven kan de rechter een taakstraf als bedoeld in artikel 9 lid 1 onder a sub 3° gelasten. De artikelen 39a tot en met 39h zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Tot behandeling van de vordering is bevoegd de rechter die de straf heeft opgelegd. Indien de veroordeelde wordt vervolgd wegens een strafbaar feit, begaan voor het einde van de proeftijd, is de rechter in eerste aanleg tot behandeling van de vordering bevoegd. De vordering wordt in dat geval ingediend door het Openbaar Ministerie en kan slechts bij gelegenheid van een veroordeling ter zake worden toegewezen.
4. Het Openbaar Ministerie is in zijn vordering niet ontvankelijk wanneer zij later wordt ingediend dan zes maanden na het verstrijken van de proeftijd.

Procedure
Artikel 25

1. In de gevallen in de artikelen 23 en 24 bedoeld dagvaardt het Openbaar Ministerie de veroordeelde met een met redenen omklede vordering. Is door de veroordeelde een verzoekschrift tot toepassing van artikel 23 tot de rechter gericht, dan dagvaardt het Openbaar Ministerie de veroordeelde ten spoedigste nadat het verzoekschrift door de griffier in zijn handen is gesteld met een met redenen omklede conclusie.
2. In het geval, bedoeld in artikel 24 lid 3, tweede volzin, geschiedt de dagvaarding bij voorkeur gelijktijdig met de behandeling van het feit waarvoor de veroordeelde wordt vervolgd.
3. Het Openbaar Ministerie doet degene die met het verlenen van hulp en steun was belast tot bijwoning van het onderzoek oproepen.
4. Zowel het Openbaar Ministerie als de veroordeelde zijn bevoegd getuigen en deskundigen te doen dagvaarden om bij het onderzoek tegenwoordig te zijn. De rechter kan, al dan niet op verzoek van de veroordeelde, bevelen dat bepaalde personen door of vanwege het Openbaar Ministerie zullen worden gedagvaard.
5. De veroordeelde en degene die met het verlenen van hulp en steun is belast, kunnen vóór de aanvang van het onderzoek van de stukken ter griffie kennis nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van de raadsman, indien deze verklaart tot de kennisneming door de veroordeelde te zijn gemachtigd of, ten aanzien van een bijzondere daartoe door de veroordeelde gemachtigde.

Wijze van onderzoek
Artikel 26

1. Het onderzoek van de zaak vindt plaats ter openbare zitting. Nochtans kan de veroordeelde verzoeken dat het onderzoek achter gesloten deuren zal plaatsvinden. De rechter beslist, gehoord het Openbaar Ministerie, of en in hoeverre aan dat verzoek zal worden voldaan.
2. Het Openbaar Ministerie is bij het onderzoek tegenwoordig en wordt ter zake gehoord.
3. De veroordeelde en degene die met het verlenen van bijstand is belast, kunnen bij het onderzoek tegenwoordig zijn en worden alsdan gehoord. De veroordeelde kan zich door een advocaat of door een bijzonder daartoe gemachtigde als raadsman doen bijstaan.
4. In gevallen waarin de behandeling van de zaak niet gelijktijdig geschiedt met de behandeling van een feit waarvoor de veroordeelde wordt vervolgd, vindt de behandeling zoveel mogelijk plaats overeenkomstig het Derde Boek, Titel III, tweede afdeling van het Wetboek van Strafvordering met uitzondering van die artikelen, die betrekking hebben op een getuige wiens identiteit niet of slechts ten dele blijkt.
5. De ingediende vorderingen, conclusies of verzoeken kunnen gedurende het onderzoek door het Openbaar Ministerie of door de veroordeelde worden gewijzigd.

Beslissingen
Artikel 27

1. Rechterlijke beslissingen omtrent de vorderingen van het Openbaar Ministerie of de verzoeken van de veroordeelde zijn met redenen omkleed en worden in het openbaar uitgesproken. Zij zijn, voor zover zij geen deel uitmaken van uitspraken ter zake van andere strafbare feiten, niet aan enig rechtsmiddel onderworpen.

2. De inhoud van de in lid 1 bedoelde beslissingen wordt onverwijld vanwege het Openbaar Ministerie schriftelijk medegedeeld aan de veroordeelde en aan degene die met het verlenen van hulp en steun is belast, zomede aan degene die bij de beslissing daarvan wordt ontheven. Indien de beslissing een wijziging van de bijzondere voorwaarden bevat of daarbij alsnog bijzondere voorwaarden zijn gesteld, wordt de mededeling aan de veroordeelde in persoon betekend.

Dagvaardingen en betekeningen **Artikel 28**

De dagvaardingen en betekeningen, bedoeld in de artikelen 21, 25 en 27, vinden plaats op voet van de betreffende artikelen van het Wetboek van Strafvordering.

Voorwaardelijke invrijheidstelling **Artikel 28a**

1. De veroordeelde tot levenslange gevangenisstraf wordt, nadat de vrijheidsbeneming ten minste twintig jaren heeft geduurd, voorwaardelijk in vrijheid gesteld, indien naar het oordeel van het Hof van Justitie verdere onvoorwaardelijke tenuitvoerlegging geen redelijk doel meer dient.
2. Het Hof neemt daarbij ten minste in zijn beschouwing de positie van het eventuele slachtoffer of directe nabestaanden en het gevaar dat de veroordeelde alsnog zal recidiveren.
3. In het geval dat het Hof niet tot invrijheidstelling overgaat beoordeelt het de situatie opnieuw na vijf jaren en zonodig telkens na vijf jaren.
4. Het Openbaar Ministerie roept de veroordeelde ter terechtzitting op ten laatste zes maanden voor verloop van de betrokken periode.
5. Artikel 24 lid 1, artikel 25 leden 3 tot en met 5 en de artikelen 26 en 27 zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.
6. Met betrekking tot de voorwaarden zijn voorts artikel 29 leden 5 tot en met 7 en artikel 30 zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29

1. De veroordeelde tot vrijheidsstraf waarvan het onvoorwaardelijk ten uitvoer te leggen gedeelte ten hoogste een jaar bedraagt, wordt voorwaardelijk in vrijheid gesteld wanneer de vrijheidsbeneming ten minste zes maanden heeft geduurd en van het alsdan nog ten uitvoer te leggen gedeelte van de straf een derde gedeelte is ondergaan.
2. De veroordeelde tot tijdelijke vrijheidsstraf waarvan het onvoorwaardelijk ten uitvoer te leggen gedeelte meer dan een jaar bedraagt, wordt voorwaardelijk in vrijheid gesteld wanneer deze tweederde gedeelte daarvan heeft ondergaan.
3. Voor de toepassing van de leden 1 en 2 van dit artikel wordt de tijd gedurende welke de veroordeelde voor de tenuitvoerlegging van de uitspraak in verzekering, in voorlopige hechtenis of in detentie in het buitenland ingevolge een Surinaams verzoek om uitlevering is doorgebracht onder de termijn begrepen, tenzij die tijd uit andere hoofde reeds in mindering is gebracht op een andere straf die de veroordeelde heeft ondergaan.
4. Indien de veroordeelde meer dan één vrijheidsstraf geheel of gedeeltelijk heeft te ondergaan, worden deze zo mogelijk aaneensluitend ten uitvoer gelegd. In dat geval worden de ten uitvoer te leggen gedeeltes gezamenlijk, met uitzondering van vervangende hechtenis, als één vrijheidsstraf aangemerkt, waarop dit en de artikelen 30 en 33a van toepassing zijn.

5. Bij deze invrijheidstelling wordt tevens een proeftijd voor de veroordeelde bepaald en worden voorwaarden gesteld, waaraan deze gedurende de proeftijd zal moeten voldoen.
6. De proeftijd duurt een jaar langer dan het overblijvende gedeelte van de onvoorwaardelijk opgelegde straf, doch ten minste twee jaren. De proeftijd loopt niet gedurende de tijd dat de veroordeelde rechtens van zijn vrijheid is ontnomen.
7. De proeftijd van een veroordeelde die voorwaardelijk in vrijheid is gesteld loopt wel indien ten aanzien van de veroordeelde tevens een proeftijd ingevolge artikel 18 is opgelegd en van kracht is.

Artikel 30

1. Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt als algemene voorwaarde verbonden dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, noch zich op andere wijze zal misdragen.
2. Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen daarnaast door de Minister niet dan na daartoe strekkend advies van de door de Minister in te stellen Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling, bijzondere voorwaarden betreffende het gedrag van de veroordeelde worden verbonden. Mede kan als bijzondere voorwaarde worden gesteld dat de veroordeelde zich zal laten opnemen in een daarbij aan te wijzen inrichting. De bijzondere voorwaarden mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.
3. De Minister kan de gestelde bijzondere voorwaarden, niet dan na daartoe strekkend advies van de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling, aanvullen, wijzigen of opheffen.
4. De Minister kan deze bevoegdheid mandateren aan het Openbaar Ministerie of de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling.
5. Bij staatsbesluit kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van de procedure die leidt tot de in dit artikel bedoelde beslissingen.
6. Artikel 20 is van overeenkomstige toepassing.

Weigering voorwaardelijke invrijheidstelling

Artikel 30a

1. In afwijking van artikel 29 leden 1 en 2 kan de Minister niet dan na daartoe strekkend advies van de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling bepalen dat de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt uitgesteld of achterwege gelaten, indien:
 - a. de veroordeelde op grond van de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens is opgenomen in een inrichting voor ter beschikking gestelden en de opname voortzetting behoeft;
 - b. de veroordeelde onherroepelijk is veroordeeld ter zake van een misdrijf waarvoor ingevolge het Wetboek van Strafvordering voorlopige hechtenis is toegelaten en dat is begaan na de aanvang van de tenuitvoerlegging van de opgelegde straf;
 - c. is gebleken dat de veroordeelde zich anderszins na de aanvang van de tenuitvoerlegging van de opgelegde straf zeer ernstig heeft misdragen;
 - d. de veroordeelde na de aanvang van de tenuitvoerlegging van de opgelegde straf zich hieraan onttrekt of heeft onttrokken of hiertoe een poging als bedoeld in artikel 70 heeft gedaan;
 - e. op schriftelijk advies van een gedragsdeskundige de algemene veiligheid van personen niet kan worden gewaarborgd;

- f. de vrijheidsstraf die ten uitvoer wordt gelegd, voortvloeit uit een onherroepelijke veroordeling door een buitenlandse rechter en de tenuitvoerlegging overeenkomstig het toepasselijke verdrag is overgenomen, voor zover de mogelijkheid van uitstel of achterwege blijven van voorwaardelijke invrijheidstelling de instemming van de buitenlandse autoriteit met de overbrenging heeft bevorderd;
 - g. de veroordeelde onherroepelijk is veroordeeld ter zake van misdrijven omschreven in de artikelen 295, 296, 297, 298, 347, 348, 348a, 349 en 349a alsmede ter zake van misdrijven in de Wet Verdovende Middelen waarop een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld.
2. De voorwaardelijke invrijheidstelling kan telkens opnieuw met een bepaalde termijn worden uitgesteld dan wel, nadat zij is uitgesteld, achterwege blijven. Het bepaalde in lid 1 van dit artikel is van toepassing.
 3. Voorwaardelijke invrijheidstelling kan tevens worden uitgesteld of achterwege blijven, indien de feiten of omstandigheden als genoemd in lid 1 onder b, c of d, zich hebben voorgedaan gedurende de periode die ingevolge artikel 44 lid 1 op de gevangenisstraf in mindering wordt gebracht.
 4. De leden 5 en 6 van artikel 30 zijn van toepassing.

Herroeping voorwaardelijke invrijheidstelling

Artikel 31

1. Voorwaardelijke invrijheidstelling kan door de Minister niet dan na een daartoe strekkend advies van de door de Minister in te stellen Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling worden herroepen indien:
 - a. er ernstige redenen bestaan voor het vermoeden dat de veroordeelde de algemene voorwaarde niet heeft nageleefd;
 - b. de veroordeelde de gestelde bijzondere voorwaarden niet heeft nageleefd.
2. De voorwaardelijke invrijheidstelling kan geheel of gedeeltelijk worden herroepen.
3. Indien de Minister gebruik maakt van de in dit artikel genoemde mogelijkheid kan de vervolgingsambtenaar de veroordeelde doen aanhouden. Aan de aangehoudene wordt terstond een raadsman toegevoegd. Binnen drie dagen na die aanhouding dient de veroordeelde te worden geleid voor de rechter-commissaris.
4. De rechter-commissaris toetst de rechtmatigheid van de aanhouding. Tegen diens beslissing staat geen rechtsmiddel open.
5. De leden 5 en 6 van artikel 30 zijn van toepassing.

Artikel 32

Vervallen.

Betekening en beroep

Artikel 33

1. De beslissing tot invrijheidstelling met daarin vermeld de duur van de proeftijd alsmede de algemene en bijzondere voorwaarden wordt voor de invrijheidstelling aan de veroordeelde in persoon betekend. Indien geen beslissing is betekend op de dag dat de veroordeelde ex artikel 29 in vrijheid had moeten worden gesteld, wordt de voorwaardelijke invrijheidstelling geacht te zijn geweigerd.

2. De overige beslissingen als bedoeld in de artikelen 30, 30a en 31 worden zo spoedig mogelijk aan de veroordeelde in persoon betekend.
3. De veroordeelde kan tegen de beslissingen als bedoeld in de artikelen 30, 30a en 31 binnen veertien dagen nadat deze daarvan kennis heeft gekregen een met redenen omkleed bezwaarschrift indienen bij de rechter die de vrijheidsstraf heeft opgelegd. Hangende de beslissing van het gerecht op het bezwaarschrift wordt de veroordeelde niet in vrijheid gesteld.
4. Aan de in lid 3 van dit artikel bedoelde veroordeelde wordt ter gelegenheid van het indienen van een bezwaarschrift en voor de behandeling daarvan een raadsman toegevoegd.

Artikel 33a

1. Na ontvangst van het bezwaarschrift als bedoeld in artikel 33 dagvaardt het Openbaar Ministerie de veroordeelde ten spoedigste nadat het bezwaarschrift door de griffier in zijn handen is gesteld.
2. Artikel 25 leden 3 tot en met 5 en de artikelen 26 en 27 zijn zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Hechtenis Artikel 34

1. De duur der hechtenis is ten minste één dag en ten hoogste één jaar.
2. Zij kan voor ten hoogste een jaar en vier maanden worden opgelegd in de gevallen waarin wegens strafverhoging ter zake van samenloop of het bepaalde bij artikel 69, de tijd van een jaar wordt overschreden.
3. Zij kan in geen geval de tijd van een jaar en vier maanden te boven gaan, behoudens in het geval van vervangende hechtenis ingevolge artikel 41b.

Artikel 35 Vervallen.

Artikel 36 Vervallen.

Artikel 37 Vervallen.

Duur der straffen Artikel 38

De duur van de tijdelijke gevangenisstraf en van de hechtenis wordt in de rechterlijke uitspraak aangewezen in dagen, weken, maanden en jaren, niet in gedeelten daarvan.

Buitenlandse executie Artikel 38a

Het Openbaar Ministerie is bevoegd in uitzonderlijke omstandigheden, met toestemming van betrokkene, te bepalen dat een vrijheidsstraf buiten Suriname ten uitvoer wordt gelegd.

Taakstraf Artikel 39

1. Het vonnis vermeldt of de taakstraf bestaat uit een werkstraf, een leerstraf of een combinatie van beide, alsmede het aantal uren dat de straf zal duren. Het vonnis kan, voorzover (mede) een werkstraf wordt opgelegd, tevens de aard van de te verrichten werkzaamheden vermelden. Indien (mede) een leerstraf wordt opgelegd, vermeldt het vonnis het te volgen leerproject.
2. Het aantal uren dat de taakstraf duurt, bedraagt ten hoogste vierhonderdentachtig, waarvan niet meer dan tweehonderdenveertig uren werkstraf.
3. De termijn binnen welke de taakstraf moet worden voltooid bedraagt een jaar na het onherroepelijk worden van het vonnis. Het Openbaar Ministerie kan ambtshalve of op verzoek van de veroordeelde deze termijn eenmaal met een jaar verlengen. Het zendt hiervan zo spoedig mogelijk een kennisgeving aan de veroordeelde.
4. De termijn binnen welke de taakstraf moet worden verricht, wordt verlengd met de tijd dat de veroordeelde rechtens de vrijheid is ontnomen alsmede met de tijd dat deze ongeoorloofd afwezig is.

Artikel 39a

1. In het vonnis waarbij taakstraf wordt opgelegd, beveelt de rechter, voor het geval dat de veroordeelde de taakstraf niet naar behoren verricht, dat vervangende hechtenis zal worden toegepast.
2. De duur van de vervangende hechtenis wordt in gehele dagen, weken of maanden vastgesteld.
3. De vervangende hechtenis belooft ten minste één dag en ten hoogste acht maanden. Voor elke twee uren van de taakstraf wordt niet meer dan één dag opgelegd.
4. Wanneer een gedeelte van de te verrichten taakstraf is voldaan, wordt de duur van de vervangende hechtenis naar evenredigheid verminderd. Heeft deze vermindering tot gevolg dat voor een gedeelte van een dag vervangende hechtenis zou moeten worden ondergaan, dan vindt afronding naar boven plaats tot het naaste aantal gehele dagen.

Artikel 39b

1. Het Openbaar Ministerie is belast met het toezicht op de uitvoering van de taakstraf.
2. De rechter en het Openbaar Ministerie kunnen aan een reclasseringsinstelling dan wel aan een bijzondere reclasseringsambtenaar opdracht geven de veroordeelde begeleiding te bieden bij en toezicht te houden op de wijze waarop de taakstraf wordt verricht. Indien een taakstraf niet naar behoren is verricht, maakt de reclasseringsambtenaar daarvan terstond melding aan het Openbaar Ministerie.

Artikel 39c

1. Het Openbaar Ministerie kan de opgelegde straf wijzigen voor wat betreft de aard van de te verrichten werkzaamheden of het te volgen leerproject, bedoeld in artikel 39 lid 1, tweede volzin, indien het van oordeel is dat de veroordeelde de taakstraf niet geheel overeenkomstig de opgelegde straf kan of heeft kunnen verrichten.

Het Openbaar Ministerie benadert daarbij zo veel mogelijk de opgelegde straf. Het Openbaar Ministerie geeft hiervan kennis aan de veroordeelde.

2. Het Openbaar Ministerie doet deze kennisgeving zo spoedig mogelijk aan de veroordeelde betekenen. De kennisgeving behelst het aantal uren taakstraf dat naar het oordeel van het Openbaar Ministerie is verricht, alsmede de straf zoals deze voor het overige nader is vastgesteld.
3. Tegen de kennisgeving, bedoeld in lid 2 van dit artikel, kan de veroordeelde binnen veertien dagen na de betekening daarvan een bezwaarschrift indienen bij de rechter die de straf heeft opgelegd. De rechter kan de beslissing van het Openbaar Ministerie wijzigen. Het bepaalde in lid 1 van dit artikel is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 39d

1. Indien de tot een taakstraf veroordeelde niet aanvangt met de taakstraf of het Openbaar Ministerie van oordeel is dat de veroordeelde de opgelegde taakstraf niet naar behoren verricht of heeft verricht, kan het Openbaar Ministerie de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis bevelen. Het Openbaar Ministerie geeft hiervan kennis aan de veroordeelde.
2. Het Openbaar Ministerie doet deze kennisgeving zo spoedig mogelijk aan de veroordeelde betekenen. De kennisgeving behelst het aantal uren taakstraf dat naar het oordeel van het Openbaar Ministerie is verricht, alsmede het aantal dagen vervangende hechtenis.
3. Tegen de kennisgeving, bedoeld in lid 2 van dit artikel, kan de veroordeelde binnen veertien dagen na de betekening daarvan een bezwaarschrift indienen bij de rechter die de straf heeft opgelegd. De rechter kan de beslissing van het Openbaar Ministerie wijzigen.
4. Op de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis is artikel 29 niet van toepassing.

Artikel 39e

1. Na ontvangst van het bezwaarschrift als bedoeld in artikel 39c lid 3 en artikel 39d lid 3 dagvaardt het Openbaar Ministerie de veroordeelde ten spoedigste nadat het bezwaarschrift door de griffier in zijn handen is gesteld.
2. Artikel 25 leden 3 tot en met 5 en de artikelen 26 en 27 zijn zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 39f

Het Openbaar Ministerie kan een beslissing als bedoeld in artikel 39c lid 1 of artikel 39d lid 1 slechts nemen gedurende de termijn waarbinnen de taakstraf dient te zijn voltooid, genoemd in artikel 39 lid 3, of binnen drie maanden na afloop van deze termijn.

Artikel 39g

Indien naar het oordeel van het Openbaar Ministerie de opgelegde taakstraf naar behoren is verricht, stelt het zo spoedig mogelijk de veroordeelde hiervan in kennis.

Artikel 39h

Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels gesteld over de inhoud van de taakstraf, de tenuitvoerlegging van de taakstraf en de rechten en plichten van de tot een taakstraf veroordeelde.

Geldboete
Artikel 40

1. Degene die al dan niet bij rechterlijke uitspraak tot betaling van een geldboete is verplicht, is gehouden het vastgestelde bedrag binnen de termijn door het Openbaar Ministerie te stellen, aan de Staat te betalen.
2. Bij de vaststelling van de geldboete wordt, met het oog op een passende bestraffing, rekening met de maatschappelijke omstandigheden van de verdachte gehouden.
3. Het bedrag van de geldboete is ten minste tien Surinaamse dollar.
4. De geldboete die voor een strafbaar feit ten hoogste kan worden opgelegd, is gelijk aan het bedrag van de categorie die voor dat feit is bepaald.
5. Er zijn zes categorieën:

de eerste categorie	: SRD 3.500,-
de tweede categorie	: SRD 10.000,-
de derde categorie	: SRD 25.000,-
de vierde categorie	: SRD 50.000,-
de vijfde categorie	: SRD 100.000,-
de zesde categorie	: SRD 1.000.000,-
6. Voor een overtreding, onderscheidenlijk een misdrijf, waarop geen geldboete is gesteld, kan de rechter een geldboete opleggen tot ten hoogste het bedrag van de eerste, onderscheidenlijk de derde categorie.
7. Voor een overtreding, onderscheidenlijk een misdrijf, waarop een geldboete is gesteld, maar waarvoor geen boetecategorie is bepaald, kan de rechter een geldboete opleggen tot ten hoogste het bedrag van de categorie, die voorziet in het naast hogere geldbedrag, indien dit bedrag hoger is dan het bedrag van de op het betrokken strafbare feit gestelde geldboete.
8. Bij veroordeling van een rechtspersoon kan, indien de voor het feit bepaalde boetecategorie geen passende bestraffing toelaat, een geldboete worden opgelegd tot ten hoogste het bedrag van de naast hogere categorie.
9. Het bepaalde in lid 8 van dit artikel is van overeenkomstige toepassing bij veroordeling van een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, de maatschap, de rederij en het doelvermogen.
10. Bij veroordeling wegens een schuld misdrijf kan, indien de voor het feit bepaalde boetecategorie geen passende bestraffing toelaat, een geldboete worden opgelegd tot ten hoogste het bedrag van de naast hogere categorie.

Artikel 41

1. Indien bij het vonnis een of meer geldboeten zijn opgelegd tot een bedrag van ten minste SRD. 500,- , is de rechter bevoegd bij de uitspraak te bepalen, dat de veroordeelde het bedrag in gedeelten mag voldoen. Elk van die gedeelten wordt daarbij op ten minste SRD. 50,- bepaald.
2. In geval van toepassing van lid 1 van dit artikel stelt de rechter bij de uitspraak tevens termijnen vast voor de betaling van het tweede en - zo de geldboete in meer gedeelten mag worden voldaan - de volgende gedeelten.
3. Deze termijnen worden op ten minste één en ten hoogste drie maanden gesteld. Zij mogen tezamen een tijdvak van twee jaar niet overschrijden.

Artikel 41a

1. Wanneer een ingevolge een onherroepelijke veroordeling tot geldboete te betalen bedrag binnen de daarvoor gestelde termijn niet in zijn geheel is voldaan, wordt de veroordeelde door het Openbaar Ministerie schriftelijk tot betaling aangemaand. Het bedrag wordt dan van rechtswege verhoogd met SRD. 30,-. Het Openbaar Ministerie wijst de veroordeelde op het bepaalde in lid 2 van dit artikel.
2. Is het overeenkomstig in lid 1 van dit artikel verhoogde bedrag na verloop van de bij de aanmaning gestelde termijn geheel of ten dele onbetaald gebleven, dan wordt het bedrag, dan wel het nog verschuldigde gedeelte daarvan, van rechtswege verder verhoogd met een vijfde, doch ten minste met SRD. 60,-.
3. Een geldboete die krachtens een rechterlijke beslissing overeenkomstig artikel 41 in gedeelten mag worden voldaan, of ten aanzien waarvan het Openbaar Ministerie betaling in termijnen heeft toegestaan, is onmiddellijk in haar geheel opeisbaar, zodra een verhoging krachtens lid 1 van dit artikel is ingetreden.
4. In gevallen waarin het Openbaar Ministerie, nadat de veroordeelde reeds in verzuim was, alsnog uitstel van betaling heeft verleend, dan wel afbetaling heeft toegestaan, vinden de leden 1 tot en met 3 van dit artikel geen toepassing, zolang de veroordeelde de verplichtingen volgens de getroffen nadere regeling nakomt.
5. Betalingen door de veroordeelde gedaan, worden geacht in de eerste plaats tot voldoening van de krachtens de leden 1 en 2 van dit artikel ingetreden verhogingen te strekken.

Vervangende hechtenis**Artikel 41b**

1. Bij de uitspraak waarbij geldboete wordt opgelegd, beveelt de rechter voor het geval dat noch volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, dat vervangende hechtenis zal worden toegepast. Indien de veroordeelde een rechtspersoon is, blijft dit bevel achterwege. Artikel 76 lid 3 is van overeenkomstige toepassing.
2. De duur van de vervangende hechtenis wordt in gehele dagen, weken of maanden vastgesteld.
3. De vervangende hechtenis belooft ten minste één dag en ten hoogste een jaar. Voor elke volle SRD. 10,- van de geldboete wordt niet meer dan één dag opgelegd.
4. Wanneer een gedeelte van het verschuldigde bedrag is voldaan, vermindert de duur van de vervangende hechtenis naar evenredigheid. Heeft deze vermindering tot gevolg dat voor een gedeelte van een dag vervangende hechtenis zou moeten worden ondergaan, dan vindt afronding naar boven plaats tot het naaste aantal gehele dagen.
5. Het bepaalde in lid 4 van dit artikel is ook van toepassing in gevallen waarin de betaling geschiedt nadat reeds een deel van de vervangende hechtenis ten uitvoer is gelegd.

Artikel 41c

1. Bij de uitspraak waarbij een natuurlijk persoon de verplichting is opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de Staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, beveelt de rechter voor het geval dat noch volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, dat vervangende hechtenis zal worden toegepast, met dien verstande dat vervangende hechtenis op grond van dit artikel op te leggen op ten hoogste zes jaren kan worden bepaald.

2. De duur van deze vervangende hechtenis wordt niet verminderd door het voldoen van slechts een gedeelte van het verschuldigde bedrag.

Artikel 41d

Op de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis is het bepaalde in artikel 29 niet van toepassing.

Hechtenis na gevangenisstraf

Artikel 42

Bevindt de veroordeelde, die hechtenis moet ondergaan, zich in een inrichting uitsluitend bestemd tot de uitvoering van gevangenisstraf dan kan op verzoek van die veroordeelde de hechtenis terstond na het eindigen der gevangenisstraf in die inrichting worden ondergaan, zonder daardoor van aard te veranderen.

Ingang vrijheidsstraf

Artikel 43

1. De gevangenisstraf, ten aanzien van veroordeelden die zich in voorlopige hechtenis bevinden ter zake van het feit waarvoor zij veroordeeld zijn, gaat in op de dag waarop de rechterlijke uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan.
2. De gevangenisstraf en de hechtenis, ten aanzien van andere veroordeelden, gaan in op de dag van de tenuitvoerlegging van de rechterlijke uitspraak.
3. Wordt bij een vonnis zowel gevangenisstraf als hechtenis opgelegd, dan worden deze straffen aansluitend na elkaar geëxecuteerd.

Aftrek voorlopige hechtenis

Artikel 44

1. Bij het opleggen van tijdelijke gevangenisstraf, hechtenis of taakstraf beveelt de rechter, dat de tijd die door de veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging van de uitspraak in verzekering, in voorlopige hechtenis, ook wanneer deze is doorgebracht in een psychiatrische inrichting voor observatie ingevolge een bevel tot observatie, of in detentie in het buitenland ingevolge een verzoek van Suriname om uitlevering is doorgebracht, bij de uitvoering van die straf geheel in mindering zal worden gebracht. Indien de rechter dit bevel geeft ter zake van een taakstraf, bepaalt deze in de uitspraak volgens welke maatstaf de aftrek zal geschieden.
2. Bij het berekenen van de in mindering te brengen tijd geldt de eerste dag van de verzekering als een volle dag en blijft de dag waarop zij is geëindigd buiten beschouwing.
3. De rechter kan een overeenkomstig bevel geven bij het opleggen van geldboete. Indien de rechter dit bevel geeft, bepaalt deze in de uitspraak volgens welke maatstaf de aftrek zal geschieden.
4. De leden 1 tot en met 3 van dit artikel zijn ook van toepassing in gevallen waarin, bij gelijktijdige vervolging wegens twee of meer feiten, de veroordeling wordt uitgesproken ter zake van een ander feit dan dat waarvoor de verzekering of de voorlopige hechtenis is bevolen.

Artikel 45

De tijd die door de tot gevangenisstraf of hechtenis veroordeelde in het buitenland in detentie is doorgebracht ingevolge een verzoek van Suriname om uitlevering ten behoeve van de tenuitvoerlegging of verdere tenuitvoerlegging van deze straf, komt daarop in mindering.

Ontzetting van rechten **Artikel 46**

1. De rechten waarvan de schuldige, in de bij wet bepaalde gevallen, bij rechterlijke uitspraak kan worden ontzet, zijn:
 - 1°. het bekleeden van ambten of bepaalde ambten;
 - 2°. de uitoefening van bepaalde beroepen;
 - 3°. het recht de leden van algemeen vertegenwoordigende organen te verkiezen of tot lid van deze organen te worden verkozen of beide;
 - 4°. het recht om Suriname, waar de schuldige woonplaats heeft, uit te reizen, dan wel het recht tot het inreizen in Suriname;
 - 5°. het recht zich vrijelijk overal in Suriname te bevinden.
2. Onverminderd bijzondere bepalingen kan bij veroordeling wegens een terroristisch misdrijf de ontzetting van de in lid 1 van dit artikel vermelde rechten worden uitgesproken.
3. Ontzetting van leden van de rechterlijke macht die, hetzij voor hun leven, hetzij voor een bepaalde tijd zijn aangesteld, of van andere voor hun leven aangestelde ambtenaren, geschiedt, ten opzichte van het ambt waartoe zij aldus zijn aangesteld, alleen in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald.
4. Ontzetting van het recht bedoeld in lid 1 onder 3° van dit artikel, kan alleen worden uitgesproken bij veroordeling tot gevangenisstraf van ten minste een jaar.
5. De rechter, die de ontzetting heeft uitgesproken, kan, gedurende de duur daarvan, de in lid 1 onder 4° of 5° opgelegde straf op verzoek van de veroordeelde wijzigen. De artikelen 25 tot en met 27 zijn zoveel mogelijk van toepassing. In spoedeisende gevallen kan het Openbaar Ministerie hangende de rechterlijke beslissing, de executie van de ontzetting opschorten.

Artikel 47

Ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden kan, behalve in de gevallen in het Tweede Boek omschreven, worden uitgesproken bij veroordeling wegens enig ambtsmisdrijf of een misdrijf gepleegd in de betrekking van een bepaalde ambt of wegens enig misdrijf waardoor de schuldige een bijzondere ambtsplicht schond of waarbij de schuldige gebruik maakte van macht, gelegenheid of middel aan deze door het ambt geschonken.

Artikel 48

1. Wanneer ontzetting van rechten wordt uitgesproken, bepaalt de rechter de duur als volgt:
 - 1°. bij veroordeling tot levenslange gevangenisstraf, voor het leven;
 - 2°. bij veroordeling tot tijdelijke gevangenisstraf of tot hechtenis, voor een tijd de duur van de hoofdstraf ten minste twee en ten hoogste vijf jaren te boven gaande;
 - 3°. bij veroordeling tot geldboete, voor een tijd van ten minste twee en ten hoogste vijf jaren;
 - 4°. bij afzonderlijke oplegging, voor een tijd van ten minste twee en ten hoogste vijf jaren.
2. De ontzetting van het recht vermeld in artikel 46 lid 1 onder 3° gaat in op de dag dat de veroordeling daartoe onherroepelijk is geworden. De ontzetting van een van de andere in artikel 46 lid 1 vermelde rechten gaat in op de dag waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 49 Vervallen.

Artikel 49a Vervallen.

Verbeurdverklaring Artikel 50

1. Verbeurdverklaring kan worden uitgesproken bij veroordeling wegens enig strafbaar feit.
2. Artikel 40 lid 2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 50a

1. Vatbaar voor verbeurdverklaring zijn aan de veroordeelde toebehorende voorwerpen:
 - a. die geheel of grotendeels door middel van het strafbare feit zijn verkregen;
 - b. met betrekking tot welke het feit is begaan;
 - c. met behulp van welke het feit is begaan of voorbereid;
 - d. met behulp van welke de opsporing van het misdrijf is belemmerd;
 - e. die tot het begaan van het misdrijf zijn vervaardigd of bestemd, alsmede
 - f. zakelijke rechten op of persoonlijke rechten ten aanzien van de onder a tot en met e bedoelde voorwerpen.
2. Onder aan de veroordeelde toebehorende voorwerpen als bedoeld in lid 1 van dit artikel worden tevens verstaan voorwerpen die deze geheel of ten dele ten eigen bate kan aanwenden.
3. Voorwerpen als bedoeld in lid 1 onder a tot en met e van dit artikel die niet aan de veroordeelde toebehoren kunnen alleen verbeurd worden verklaard, indien:
 - a. degene aan wie zij toebehoren bekend was met hun verkrijging door middel van het strafbare feit of met het gebruik of de bestemming in verband daarmee, dan wel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming redelijkerwijs had kunnen vermoeden, of
 - b. niet kan worden vastgesteld aan wie zij toebehoren.
4. Rechten als bedoeld in lid 1 onder f van dit artikel, die niet aan de veroordeelde toebehoren, kunnen alleen verbeurd worden verklaard indien degene aan wie zij toebehoren bekend was met de verkrijging van de voorwerpen waarop of ten aanzien waarvan deze rechten bestaan, door middel van het strafbare feit of met het gebruik of de bestemming in verband daarmee, dan wel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming redelijkerwijs had kunnen vermoeden.
5. Onder voorwerpen worden begrepen alle vermogensbestanddelen, zoals roerende en onroerende goederen, alsmede zakelijke en persoonlijke rechten.
6. De verbeurdverklaring van een voorwerp sluit de verbeurdverklaring van daarbij behorende rechten in, tenzij de rechter anders bepaalt.

Artikel 50b

In de verbeurdverklaring van een voorwerp is begrepen de verpakking, tenzij de rechter het tegendeel bepaalt.

Artikel 50c

1. Bij de verbeurdverklaring van voorwerpen kan de rechter voor het geval waarin de verbeurdverklaarde voorwerpen meer zouden opbrengen dan een in de uitspraak vastgesteld bedrag, bevelen dat het verschil wordt vergoed.
2. De rechter kent een vergoeding, als bedoeld in lid 1 van dit artikel, of een geldelijke tegemoetkoming toe wanneer dit nodig is om te voorkomen dat de verdachte, of een ander aan wie de verbeurdverklaarde voorwerpen toebehoren, onevenredig zou worden getroffen.

3. De rechter bepaalt aan wie het bedrag van de vergoeding of tegemoetkoming wordt uitbetaald; zulks laat ieders recht op dit bedrag onverlet.

Uitlevering voorwerpen **Artikel 51**

1. Niet in beslag genomen voorwerpen worden, bij verbeurdverklaring, in de uitspraak op een bepaald geldelijk bedrag geschat.
2. De voorwerpen moeten in dit geval worden uitgeleverd, of de geschatte waarde moet worden betaald, binnen de termijn door de ambtenaar in wiens naam de tenuitvoerlegging van het vonnis geschiedt, te stellen.
3. Bij gebreke van het een en het ander wordt vervangende vrijheidsstraf ten uitvoer gelegd.
4. De artikelen 41b en 41c zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat te allen tijde ook algehele bevrijding mogelijk is door uitlevering alsnog van alle verbeurdverklaarde voorwerpen.

Kosten en baten **Artikel 52**

Alle kosten van gevangenisstraf, hechtenis en taakstraf komen ten laste, alle opbrengsten van geldboeten, taakstraf en verbeurdverklaringen ten bate van de Staatskas.

Openbaarmaking uitspraak **Artikel 53**

1. In de gevallen waarin de rechter krachtens de wet openbaarmaking van de uitspraak gelast, bepaalt deze tevens de wijze waarop aan die last uitvoering wordt gegeven.
2. De kosten van openbaarmaking worden in de uitspraak op een bepaald bedrag geschat.
3. Dit bedrag moet door de veroordeelde worden betaald binnen de termijn door de ambtenaar, in wiens naam de tenuitvoerlegging van het vonnis geschiedt, te stellen.
4. Bij gebreke van betaling wordt vervangende vrijheidsstraf ten uitvoer gelegd. De artikelen 41b en 41c zijn van overeenkomstige toepassing.

TITEL IIA **MAATREGELLEN**

Artikel 54

De maatregelen zijn:

- 1°. onttrekking aan het verkeer,
- 2°. ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel,
- 3°. schadevergoeding aan de benadeelden,
- 4°. plaatsing in een psychiatrische inrichting,
- 5°. terbeschikkingstelling.

EERSTE AFDELING
ONTTREKKING AAN HET VERKEER, ONTNEMING
VAN HET WEDERRECHTELIJK VERKREGEN VOORDEEL EN SCHADEVERGOEDING

Artikel 54a

Alle kosten van tenuitvoerlegging van de in deze afdeling bedoelde maatregelen - met uitzondering van de kosten van het verhaal, de invorderingskosten daaronder begrepen, - komen ten laste, al hetgeen door die tenuitvoerlegging wordt verkregen, komt ten bate van de Staat, met uitzondering van hetgeen door de tenuitvoerlegging van de maatregel, genoemd in artikel 54f, wordt verkregen.

Artikel 54b

1. Onttrekking aan het verkeer van in beslag genomen voorwerpen kan worden uitgesproken:
 - 1°. bij de rechterlijke uitspraak, waarbij iemand wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld;
 - 2°. bij de rechterlijke uitspraak, waarbij overeenkomstig artikel 9a wordt bepaald dat geen straf zal worden opgelegd;
 - 3°. bij de rechterlijke uitspraak waarbij, niettegenstaande vrijspraak of ontslag van alle rechtsvervolgung, wordt vastgesteld dat een strafbaar feit is begaan;
 - 4°. bij een afzonderlijke rechterlijke beschikking op vordering van het Openbaar Ministerie.
2. Artikel 50b, artikel 50c leden 2 en 3 alsmede artikel 376 van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De maatregel kan tezamen met straffen en met andere maatregelen worden opgelegd.

Artikel 54c

Vatbaar voor onttrekking aan het verkeer zijn alle voorwerpen:

- 1°. die geheel of grotendeels door middel van of uit de baten van het feit zijn verkregen;
 - 2°. met betrekking tot welke het feit is begaan;
 - 3°. met behulp van welke het feit is begaan of voorbereid;
 - 4°. met behulp van welke de opsporing van het feit is belemmerd;
 - 5°. die tot het begaan van het feit zijn vervaardigd of bestemd;
- een en ander voor zover zij van zodanige aard zijn, dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of met het algemeen belang.

Artikel 54d

Vatbaar voor onttrekking aan het verkeer zijn bovendien de aan de dader of verdachte toebehorende voorwerpen van zodanige aard dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of met het algemeen belang, welke bij gelegenheid van het onderzoek naar het door deze begane feit, dan wel het feit waarvan deze wordt verdacht, zijn aangetroffen, doch alleen indien de voorwerpen kunnen dienen tot het begaan of de voorbereiding van soortgelijke feiten, dan wel tot de belemmering van de opsporing daarvan.

Artikel 54e

1. Op vordering van het Openbaar Ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een strafbaar feit de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de Staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.
2. De verplichting kan worden opgelegd aan de in lid 1 van dit artikel bedoelde persoon die voordeel heeft verkregen door middel van of uit de baten van het daar bedoelde strafbare feit of soortgelijke feiten of feiten waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door deze zijn begaan.

3. Op vordering van het Openbaar Ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een misdrijf, waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van ten hoogste vier of meer jaren is gesteld, of een misdrijf, waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan worden verkregen en tegen wie als verdachte van dat misdrijf een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de Staat ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel, indien gelet op dat onderzoek aannemelijk is dat dat feit of andere strafbare feiten er op enigerlei wijze toe hebben geleid dat de veroordeelde wederrechtelijk voordeel heeft verkregen.
4. De rechter stelt het bedrag vast waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat. Onder voordeel is de besparing van kosten begrepen. De waarde van voorwerpen die door de rechter tot het wederrechtelijk verkregen voordeel worden gerekend, kan worden geschat op de marktwaarde op het tijdstip van de beslissing of door verwijzing naar de bij openbare verkoop te behalen opbrengst, indien verhaal moet worden genomen. De rechter kan het te betalen bedrag lager vaststellen dan het geschatte voordeel. Op het gemotiveerde verzoek van de verdachte of veroordeelde kan de rechter, indien de huidige en de redelijkerwijs te verwachten toekomstige draagkracht van de verdachte of veroordeelde niet toereikend zullen zijn om het te betalen bedrag te voldoen, bij de vaststelling van het te betalen bedrag daarmee rekening houden. Bij het ontbreken van zodanig verzoek kan de rechter ambtshalve of op vordering van de vervolgingsambtenaar deze bevoegdheid toepassen.
5. Onder voorwerpen worden verstaan alle vermogensbestanddelen, zoals roerende en onroerende goederen, alsmede zakelijke en persoonlijke rechten.
6. Bij de bepaling van de omvang van het bedrag waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat, worden aan benadeelde derden in rechte toegekende vorderingen in mindering gebracht.
7. Bij de oplegging van de maatregel wordt rekening gehouden met uit hoofde van eerdere beslissingen opgelegde verplichtingen tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.

Artikel 54f

1. Bij een rechterlijke uitspraak waarbij iemand wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld, kan aan deze de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de Staat van een som geld ten behoeve van het slachtoffer. Het Openbaar Ministerie is belast met de tenuitvoerlegging van deze maatregel en keert het ontvangen bedrag onverwijld uit aan het slachtoffer.
2. De rechter kan de maatregel opleggen indien en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht.
3. De maatregel kan tezamen met straffen en andere maatregelen worden opgelegd.
4. Artikel 41 en artikel 41a leden 1 tot en met 4 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de verhoging van het ingevolge de maatregel verschuldigde bedrag vervalt aan de Staat.
5. Betalingen door de veroordeelde aan de Staat verricht, strekken in de eerste plaats tot voldoening van de maatregel en vervolgens tot voldoening van de krachtens lid 4 van dit artikel ingetreden verhogingen.
6. Artikel 41b en artikel 105j leden 2 tot en met 6 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de toepassing van de vervangende hechtenis of vervangende jeugddetentie de verplichting ingevolge de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet opheft.

TWEEDE AFDELING
PLAATSING IN EEN PSYCHIATRISCHE INRICHTING EN
TERBESCHIKKINGSTELLING

Artikel 55

1. De rechter kan gelasten dat degene aan wie een strafbaar feit wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens niet kan worden toegerekend, in een psychiatrische inrichting zal worden geplaatst voor een termijn van een jaar, doch alleen indien deze gevaarlijk is voor zichzelf, voor anderen, of voor de algemene veiligheid van personen of goederen.
2. De rechter geeft een last als bedoeld in lid 1 van dit artikel slechts na een daartoe strekkend, met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een of meer gedragsdeskundigen die de betrokkene hebben onderzocht.
3. Indien betrokkene weigert medewerking te verlenen aan het onderzoek dat ten behoeve van het advies bedoeld in lid 1 van dit artikel moet worden verricht, behoeft een dergelijk advies niet te worden afgewacht.

Artikel 56

1. De verdachte bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond, kan op last van de rechter ter beschikking worden gesteld, indien:
 - 1°. het door deze begane feit een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaren of meer is gesteld dan wel behoort tot een van de misdrijven omschreven in artikel 170, artikel 213c onder 1°, de artikelen 290, 291, 292, artikel 345 leden 1 en 2, artikel 345b, artikel 360 lid 1, artikel 361 lid 1, de artikelen 378 en 418 en
 - 2°. de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel vereist.
2. Bij toepassing van het bepaalde in lid 1 van dit artikel kan de rechter afzien van het opleggen van straf, ook indien deze bevindt dat het feit wel aan de verdachte kan worden toegerekend.
3. De rechter geeft een last als bedoeld in lid 1 van dit artikel slechts na een daartoe strekkend, met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een of meer gedragsdeskundigen die de betrokkene hebben onderzocht.
4. Indien betrokkene weigert medewerking te verlenen aan het onderzoek dat ten behoeve van het advies als bedoeld in lid 1 van dit artikel moet worden verricht behoeft een dergelijk advies niet te worden afgewacht.
5. Bij het geven van een last als bedoeld in lid 1 van dit artikel neemt de rechter de inhoud van de overige adviezen en rapporten die over de persoonlijkheid van de verdachte zijn uitgebracht, alsmede de ernst van het begane feit of de veelvuldigheid van voorafgegangene veroordelingen wegens misdrijf in aanmerking.

Artikel 56a

1. De rechter kan bevelen dat de ter beschikking gestelde van staatswege wordt verpleegd, indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de verpleging vereist.
2. Indien de rechter naast de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van staatswege een gevangenisstraf heeft opgelegd, kan de rechter in de uitspraak een advies opnemen omtrent het tijdstip waarop de terbeschikkingstelling met verpleging van staatswege dient aan te vangen.

Artikel 56b

1. Bij of krachtens wet kunnen regels worden gesteld ten aanzien van de verpleging van staatswege en de rechtspositie van de ter beschikking gestelden.
2. De Minister ziet erop toe, dat de ter beschikking gestelde die van staatswege wordt verpleegd de nodige behandeling krijgt. De Minister kan met betrekking tot bepaalde verpleegden aan het hoofd van de inrichting bijzondere aanwijzingen geven in het belang van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen.

Artikel 56c

Ter beschikking gestelden kunnen worden verpleegd in een door de Minister aangewezen particuliere inrichting, in beheer bij een in Suriname gevestigde rechtspersoon dan wel in een landsinrichting.

Artikel 56d

De kosten van de verpleging en behandeling van ter beschikking gestelden komen, voor zover niet bij of krachtens enige wet anders is bepaald, ten laste van de Staat.

Artikel 56e

1. Indien de rechter niet een bevel als bedoeld in artikel 56a geeft, stelt deze ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen voorwaarden betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. De rechter kan tevens aan een in het staatsbesluit, bedoeld in artikel 16, aangewezen reclasserings-instelling opdracht geven de ter beschikking gestelde bij de naleving van de voorwaarden hulp en steun te verlenen.
2. Een voorwaarde als bedoeld in lid 1 van dit artikel kan de rechter slechts stellen, indien de ter beschikking gestelde zich bereid heeft verklaard tot naleving van de voorwaarde.
3. Indien bij de uitspraak tevens een vrijheidsstraf wordt opgelegd, kan deze in het in lid 1 van dit artikel bedoelde geval ten hoogste op zes jaren worden bepaald.

Artikel 56f

1. De voorwaarden bedoeld in artikel 56e lid 1 kunnen inhouden dat de ter beschikking gestelde zich in een door de rechter aangewezen inrichting als bedoeld in artikel 56c laat opnemen, zich onder behandeling stelt van een in de uitspraak aangewezen deskundige, of door de behandelende arts voorgeschreven geneesmiddelen inneemt dan wel gedooft dat deze door de behandelende arts worden toegediend.
2. De voorwaarden bedoeld in artikel 56e lid 1 mogen de vrijheid de godsdienst of levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 56g

1. Het Openbaar Ministerie houdt toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden.
2. De rechter en het Openbaar Ministerie kunnen aan een in het staatsbesluit bedoeld in artikel 16 aangewezen reclasseringsinstelling dan wel aan een bijzondere reclasserings-ambtenaar opdracht geven de ter beschikking gestelde begeleiding te bieden bij en toezicht te houden op de naleving van de voorwaarden. Indien een voorwaarde niet wordt nageleefd, maakt de reclasseringsinstelling of reclasseringsambtenaar daarvan melding aan het Openbaar Ministerie.

Artikel 56h

De rechter kan, op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of diens raadsman, met inachtneming van het bepaalde in de voorgaande artikelen van deze afdeling:

- 1°. de voorwaarden als bedoeld in lid 1 van artikel 56e aanvullen, wijzigen of opheffen;
- 2°. aan een andere instelling of ambtenaar dan die welke daarmee tevoren was belast het verlenen van hulp en steun bij de naleving van die voorwaarden opdragen.

Artikel 56i

De rechter kan, op vordering van het Openbaar Ministerie, indien een gestelde voorwaarde niet wordt nageleefd of anderszins het belang van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen zulks vereist bevelen dat de ter beschikking gestelde alsnog van staatswege zal worden verpleegd.

Artikel 56j

1. De terbeschikkingstelling geldt voor de tijd van twee jaar, te rekenen van de dag waarop de rechterlijke uitspraak waarbij zij is opgelegd onherroepelijk is geworden.
2. Op vordering van het Openbaar Ministerie kan de termijn van de terbeschikkingstelling, behoudens het bepaalde in artikel 56k of artikel 56p, door de rechter, telkens hetzij met een jaar hetzij met twee jaar worden verlengd, indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen die verlenging vereist. Een tweede verlenging is slechts mogelijk wanneer een bevel als bedoeld in artikel 56a of artikel 56i is gegeven.
3. De leden 2 en 3 van artikel 55 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 56k

1. De totale duur van de maatregel van terbeschikkingstelling gaat een periode van vier jaren niet te boven, tenzij de terbeschikkingstelling is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen.
2. Indien de totale duur van de terbeschikkingstelling niet in tijd is beperkt, kan de termijn van de terbeschikkingstelling telkens worden verlengd, wanneer de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging vereist.

Artikel 56l

1. De termijn van de terbeschikkingstelling loopt niet:
 - a. gedurende de tijd dat aan de terbeschikkinggestelde uit andere hoofde rechtens de vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat deze zich aan zodanige vrijheidsontneming heeft onttrokken;
 - b. wanneer de terbeschikkinggestelde zich langer dan een week achtereen ongeoorloofd ophoudt buiten de inrichting voor verpleging van terbeschikkinggestelden waar deze krachtens de terbeschikkingstelling is opgenomen;
 - c. wanneer de terbeschikkinggestelde zich langer dan een week achtereen ongeoorloofd ophoudt buiten een inrichting waarin deze krachtens een voorwaarde als bedoeld in artikel 56f lid 1 is opgenomen.
2. In afwijking van het bepaalde in lid 1, aanhef en onder a, van dit artikel loopt de termijn van de terbeschikkingstelling in ieder geval wel indien de terbeschikkinggestelde:
 - a. krachtens een van staatswege gegeven last krachtens de Wet Delinquentenzorg in een inrichting voor verpleging van terbeschikkinggestelden of in een andere psychiatrische inrichting is opgenomen, tenzij deze zich langer dan een week achtereen ongeoorloofd ophoudt buiten die inrichting;

- b. nadat de termijn van de terbeschikkingstelling een aanvang heeft genomen, in een psychiatrische inrichting is opgenomen, tenzij deze zich langer dan een week achtereenvolgend ongeoorloofd ophoudt buiten die inrichting.

Artikel 56m

1. De verpleging van staatswege kan bij de beslissing tot verlenging van de terbeschikkingstelling voor de tijd van een jaar door de rechter ambtshalve, op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of de raadsman voorwaardelijk worden beëindigd.
2. De rechter kan ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen voorwaarden betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde stellen. Artikel 56e lid 1 tweede volzin en lid 3 en artikel 56f zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 56n

1. Buiten de procedure als bedoeld in artikel 56m lid 1 kan de rechter op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of de raadsman de verpleging van staatswege voorwaardelijk beëindigen.
2. In zodanig geval beëindigt de rechter de verpleging van staatswege voorwaardelijk voor de duur van het gegeven bevel tot terbeschikkingstelling.
3. Artikel 56m lid 2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 56o

De rechter kan ambtshalve, op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of diens raadsman, met inachtneming van het bepaalde in de voorgaande artikelen van deze afdeling:

- 1°. de voorwaarden als bedoeld in artikel 56m lid 2 aanvullen, wijzigen of opheffen;
- 2°. aan een andere instelling of ambtenaar dan die welke daarmede tevoren was belast het verlenen van hulp en steun bij de naleving van die voorwaarden opdragen.

Artikel 56p

1. In geval van voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van staatswege kan de terbeschikkingstelling telkens met een jaar worden verlengd.
2. De totale duur van de voorwaardelijke beëindigde verpleging bedraagt ten hoogste zes jaren.
3. Indien de in lid 2 van dit artikel bedoelde termijn is verstreken, zonder dat een last tot hervatting van de verpleging van staatswege als bedoeld in artikel 56q is gegeven, eindigt de terbeschikkingstelling van rechtswege.

Artikel 56q

De rechter kan, op vordering van het Openbaar Ministerie, in geval van voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van staatswege, een last tot hervatting van die verpleging van staatswege geven, indien:

- 1°. een gestelde voorwaarde niet wordt nageleefd of
- 2°. het belang van de veiligheid van anderen dan wel van de algemene veiligheid van personen of goederen zulks vereist, of
- 3°. wanneer toepassing is gegeven aan artikel 56k, het belang van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen zulks vereist.

Artikel 56r

1. Een terbeschikkingstelling vervalt bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak, waarbij dezelfde persoon wederom ter beschikking wordt gesteld.
2. Een last tot plaatsing in een psychiatrische inrichting eindigt van rechtswege bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak, waarbij ten aanzien van dezelfde persoon wederom een last tot hervatting van zodanige plaatsing is gegeven.
3. Een last tot plaatsing in een psychiatrische inrichting eindigt van rechtswege bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak, waarbij ten aanzien van dezelfde persoon een terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van staatswege dan wel een last tot hervatting van zodanig bevel is gegeven.

Artikel 56s

1. In de gevallen in de artikelen 56h, 56i, 56j, 56n, 56o en 56q bedoeld dagvaardt het Openbaar Ministerie de ter beschikking gestelde met een met redenen omklede vordering.
2. Is door de ter beschikking gestelde een verzoek tot toepassing van de artikelen 56h, 56n of 56o tot de rechter gericht, dan dagvaardt het Openbaar Ministerie deze ten spoedigste nadat het verzoekschrift door de griffier in zijn handen is gesteld met een met redenen omklede conclusie.
3. Tot behandeling van de vordering of het verzoek is bevoegd de rechter die de maatregel heeft opgelegd.

Artikel 56t

In het geval de vervolgingsambtenaar gebruik maakt van de procedure, genoemd in de artikelen 56i of 56q, kan deze daartoe de aanhouding van de ter beschikking gestelde bevelen. Aan de aangehoudene wordt terstond een raadsman toegevoegd. Binnen zeven dagen na die aanhouding dient de veroordeelde te worden geleid voor de rechter-commissaris. De rechter-commissaris toetst de rechtmatigheid van de aanhouding. Tegen diens beslissing staat geen rechtsmiddel open.

Artikel 56u

1. Op een vordering, genoemd in artikel 56s, beslist de rechter zo spoedig mogelijk. Is de ter beschikking gestelde van de vrijheid beroofd op grond van artikel 56t, dan neemt de rechter uiterlijk een maand na diens aanhouding een beslissing.
2. Op de vordering tot verlenging van de terbeschikkingstelling dient voor de afloop van de termijn te worden beschikt, doch in ieder geval binnen drie maanden na de afloop van die termijn. Wanneer de vordering tot verlenging eerst na afloop van de wettelijke termijn van de terbeschikkingstelling met het bevel als bedoeld in artikel 56a wordt ingediend dan wel er op de dag van die afloop nog niet op die vordering is beslist, wordt gehandeld overeenkomstig artikel 56t.
3. Artikel 25 leden 3 tot en met 5, artikel 26, alsmede artikel 27 lid 2 zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 56v

Tegen een beschikking als hier bedoeld en gegeven door de Kantonrechter staat, behalve in de gevallen van de artikelen 56h en 56o hoger beroep open.

Artikel 56w

Indien de verdachte is veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf, kunnen de maatregelen bedoeld in de artikelen 55 en 56 niet worden opgelegd.

Artikelen 57 tot en met 64bis
Vervallen.**TITEL III**
UITSLUITING EN VERHOGING VAN STRAFBAARHEID**Rechtvaardigingsgronden**
Artikel 65

1. Niet strafbaar is een gedraging
 - a. waartoe de dader door noodtoestand wordt gedrongen;
 - b. geboden door de noodzakelijke verdediging tegen de ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding van lijf, eerbaarheid of goed van de dader zelf of een ander;
 - c. gepleegd ter uitvoering van een wettelijk voorschrift;
 - d. gepleegd ter uitvoering van een rechtmatig gegeven ambtelijk bevel.
2. De verdediging als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt, behoudens voor zover het tegendeel blijkt, voorondersteld een noodzakelijke verdediging te zijn in geval van gewelddadige versterking van de huisvrede door wederrechtelijk binnendringen of wederrechtelijk vertoeven in de woning, op het erf in de onmiddellijke nabijheid van de woning of in het besloten lokaal.

Schulduitsluitingsgronden
Artikel 66

Niet strafbaar is degene, die een gedraging pleegt,

- a. die deze wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens niet kan worden toegerekend;
- b. waartoe deze door psychische overmacht wordt gedrongen;
- c. die als onmiddellijk gevolg van een hevige gemoedsbeweging door een wederrechtelijke aanranding veroorzaakt, de grenzen van de noodzakelijke verdediging tegen de ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding van lijf, eerbaarheid of goed van diegene of een ander overschrijdt;
- d. indien diegene te goeder trouw kan menen dat deze handelt ter uitvoering van een rechtmatig gegeven ambtelijk bevel, waarvan de nakoming binnen de kring van de ondergeschiktheid van diegene is gelegen.

Verzwarende omstandigheden
Artikel 67

Indien een ambtenaar door het begaan van een strafbaar feit een bijzondere ambtsplicht schendt of bij het begaan van een strafbaar feit gebruik maakt van macht, gelegenheid of middel aan de ambtenaar door het ambt geschonken, kan de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde worden verhoogd.

Verzwarende omstandigheden
Artikel 68

De op een misdrijf gestelde tijdelijke gevangenisstraf wordt met een derde verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert een veroordeling van de schuldige tot gevangenisstraf wegens een daaraan soortgelijk misdrijf in kracht van gewijsde is gegaan. De termijn van vijf jaren wordt verlengd met de tijd waarin de veroordeelde rechtens de vrijheid is ontnomen.

Artikel 69

Als misdrijven welke soortgelijk zijn aan elkaar worden in elk geval aangemerkt:

- 1°. de misdrijven omschreven in de artikelen 143, 225a, 260 tot en met 264a, 268 tot en met 275, 278 tot en met 285, artikel 333b lid 2, de artikelen 370, 371 tot en met 372, 377, 378, 381 tot en met 384, 386 tot en met 395, 404, 407, 423, 425, 430, 466, 480, 481, 486a, 486b (vermogens- en bedrogsdelikten);
- 2°. de misdrijven omschreven in de artikelen 129, 149, 155 tot en met 157, 189, 233, 234, 247 tot en met 351, 353, 360 tot en met 363, 441, 445, 459, 460 (veiligheids-, levens- of geweldsdelikten);
- 3°. de misdrijven omschreven in de artikelen 152 tot en met 153, 159, 160, 320 tot en met 331 (beledigingsdelikten);
- 4°. de misdrijven omschreven in de Wet Verdovende Middelen;
- 5°. de misdrijven omschreven in de Vuurwapenwet.

TITEL IIIa**OPNAME EN BEHANDELING DRUGSVERSLAAFDEN****Artikel 69a**

1. De rechter kan alvorens hij tot een veroordeling komt, in het geval artikel 55 Wetboek van Strafrecht en artikel 303 Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn, op vordering van de vervolgingsambtenaar een verdachte in een behandelcentrum voor verslaafden doen opnemen, indien:
 - a. het feit waarop het betrekking heeft een misdrijf betreft waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
 - b. de verdachte, voorafgaand aan het feit als bedoeld onder a, bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak is veroordeeld die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft gehad en is komen vast te staan dat betrokkene een verslaafde is;
 - c. er ernstig rekening moet worden gehouden dat de verdachte wederom een misdrijf zou kunnen begaan samenhangend met de verslaving en
 - d. de veiligheid van personen of goederen opname en plaatsing in een behandelcentrum rechtvaardigen.
2. Onder 'verslaafde' wordt verstaan een persoon ten aanzien van wie uit feiten en omstandigheden blijkt, de lichamelijke of psychische afhankelijkheid van een of meer middelen zoals vermeld in artikel 3 van de Wet Verdovende Middelen.
3. De rechter gelast de opname als bedoeld in artikel 69a lid 1 slechts, nadat hij een met redenen omkleed, schriftelijk advies van een gedragsdeskundige over de wenselijkheid of noodzakelijkheid van de maatregel heeft doen overleggen.
4. Het bepaalde in lid 3 blijft buiten toepassing, indien de verdachte weigert medewerking te verlenen aan het onderzoek dat ten behoeve van het advies moet worden verricht. Voor zover mogelijk wordt over de reden van de weigering rapport opgemaakt. De rechter doet zich zoveel mogelijk een ander advies of rapport overleggen, aan de totstandkoming waarvan de verdachte wel bereid is om medewerking te verlenen.

Artikel 69b

In de beschikking, waarin de opname wordt gelast, worden de voorwaarden opgenomen waaraan de verdachte zich dient te houden.

Artikel 69c

1. De opname als bedoeld in artikel 69a kan voor een periode van ten hoogste twee jaren worden opgelegd. Deze periode vangt aan op de dag volgende op die van haar oplegging.

2. De periode van ten hoogste twee jaren als bedoeld in lid 1 van dit artikel kan éénmaal worden verlengd met een periode van ten hoogste twee jaren.

Artikel 69d

1. Met het toezicht op de naleving van de voorwaarden genoemd in de beschikking als bedoeld in artikel 69b is de vervolgingsambtenaar belast.
2. Indien de verdachte zich niet houdt aan de voorwaarden als omschreven in de beschikking of zich onttrokken heeft aan de behandeling in het behandelcentrum, kan de vervolgingsambtenaar vorderen dat de zaak ter terechtzitting wordt behandeld.
3. Indien de verdachte aan de opgelegde voorwaarden naar tevredenheid heeft voldaan, stelt de vervolgingsambtenaar de rechter hiervan in kennis en vordert de voorwaardelijke veroordeling van de verdachte. Op de voorwaardelijke veroordeling zijn de bepalingen van de artikelen 17 tot en met 24 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 69°

1. De plaatsing geschiedt in een door de Minister van Justitie en Politie nader aan te wijzen behandelcentrum voor verslaafden.
2. Bij staatsbesluit worden regels vastgesteld ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de behandeling in het behandelcentrum.
3. De kosten voor de tenuitvoerlegging van de behandeling komen ten laste van de Staat.

Artikel 69f

De rechter kan, op vordering van de vervolgingsambtenaar, op verzoek van de verdachte of diens raadsman dan wel ambtshalve met inachtneming van de artikelen 69a tot en met 69d, de voorwaarden aanvullen, wijzigen of opheffen.

Artikel 69g

Indien de rechter op grond van verkregen inlichtingen van oordeel is dat de voortzetting van de tenuitvoerlegging van de opname en behandeling niet langer is vereist, beëindigt de rechter deze met ingang van een door hem te bepalen tijdstip. Voordat de rechter over gaat tot genoemde beslissing, wordt de verdachte door de vervolgingsambtenaar ten spoedigste op de hoogte gesteld.

Artikel 69h

De termijn van de opname en behandeling loopt niet:

- a. gedurende de tijd dat degene aan wie deze is opgelegd, uit andere hoofde de vrijheid is ontnomen en
- b. indien degene die in een behandelcentrum is geplaatst, langer dan een dag ongeoorloofd afwezig is.

TITEL IV POGING EN VOORBEREIDING

Poging Artikel 70

1. Poging tot misdrijf is strafbaar, wanneer het voornemen van de dader zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard.

2. Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij poging met een derde verminderd.
3. Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste twintig jaren.
4. De bijkomende straffen zijn voor poging dezelfde als voor het voltooide misdrijf.

Vorbereiding Artikel 71

1. Vorbereiding van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaar of meer is gesteld alsmede van een van de misdrijven omschreven in de artikelen 268 en 268a, is strafbaar, wanneer de dader opzettelijk voorwerpen, stoffen, informatiedragers, ruimten of vervoermiddelen bestemd tot het begaan van dat misdrijf verwerft, vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of voorhanden heeft.
2. Onder voorbereiding van terroristische misdrijven wordt begrepen de financiering dan wel poging tot financiering van die misdrijven.
3. Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij voorbereiding met de helft verminderd.
4. Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste vijftien jaren.
5. De bijkomende straffen zijn voor voorbereiding dezelfde als voor het voltooide misdrijf.
6. Onder voorwerpen worden begrepen alle vermogensbestanddelen, zoals roerende en onroerende goederen, alsmede zakelijke en persoonlijke rechten.

Mislukte uitlokking Artikel 71a

Poging om een ander door een van de in artikel 72 lid 1 onder 2° vermelde middelen te bewegen om een misdrijf te begaan, is strafbaar, met dien verstande dat geen zwaardere straf wordt uitgesproken dan ter zake van poging tot het misdrijf of, indien zodanige poging niet strafbaar is, ter zake van het misdrijf zelf kan worden opgelegd.

Vrijwillige terugtred Artikel 71b

Vorbereiding of poging is niet strafbaar, indien het misdrijf niet is voltooid tengevolge van omstandigheden van de wil van de dader afhankelijk.

TITEL V DEELNEMING AAN STRAFBARE FEITEN

Daders Artikel 72

1. Als daders van een strafbaar feit worden gestraft:
 - 1°. zij die het feit plegen, doen plegen of medeplegen;

- 2°. zij die door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging of misleiding of door het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen of door een andere feitelijkheid het feit opzettelijk uitlokken.
2. Ten aanzien van de laatsten komen alleen die handelingen in aanmerking, die zij opzettelijk hebben uitgelokt, benevens hun gevolgen.

Medeplichtigheid misdrijven **Artikel 73**

Als medeplichtigen aan een misdrijf worden gestraft:

- 1°. zij die opzettelijk behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf;
- 2°. zij die opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot het plegen van het misdrijf.

Straffen bij medeplichtigheid **Artikel 74**

1. Het maximum van de hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij medeplichtigheid met een derde verminderd.
2. Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste twintig jaren.
3. De bijkomende straffen zijn voor medeplichtigheid dezelfde als voor het misdrijf zelf.
4. Bij het bepalen van de straf komen alleen die handelingen in aanmerking die de medeplichtige opzettelijk heeft gemakkelijk gemaakt of bevorderd, benevens hun gevolgen.

Persoonlijke omstandigheden **Artikel 75**

De persoonlijke omstandigheden waardoor de strafbaarheid uitgesloten, verminderd of verhoogd wordt, komen bij de toepassing van de strafwet alleen in aanmerking ten aanzien van die dader of medeplichtige wie zij persoonlijk betreffen.

Rechtspersonen **Artikel 76**

1. Strafbare feiten kunnen worden begaan door natuurlijke personen en rechtspersonen.
2. Indien een strafbaar feit wordt begaan door een rechtspersoon, kan de strafvervolging worden ingesteld en kunnen de in de wet voorziene straffen en maatregelen, indien zij daarvoor in aanmerking komen, worden uitgesproken :
- a. tegen die rechtspersoon, dan wel
 - b. tegen hen die tot het feit opdracht hebben gegeven, alsmede tegen hen die feitelijke leiding hebben gegeven aan de verboden gedraging, dan wel
 - c. tegen de in de onderdelen a en b genoemden tezamen.
3. Voor de toepassing van de leden 1 en 2 wordt met de rechtspersoon gelijkgesteld: de vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, de maatschap, de rederij en het doelvermogen.

Medeplichtigheid overtredingen **Artikel 77**

Medeplichtigheid aan overtreding is niet strafbaar.

Drukpersmisdrijven **Artikel 78**

1. Bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd wordt de uitgever als zodanig niet vervolgd, indien het gedrukte stuk de naam en woonplaats van de uitgever vermeldt en de dader bekend is of op de eerste aanmaning nadat tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek is overgegaan, door de uitgever is bekend gemaakt.
2. Deze bepaling is niet toepasselijk, indien de dader op het tijdstip van de uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten Suriname gevestigd was.

Artikel 79

1. Bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd wordt de drukker als zodanig niet vervolgd, indien het gedrukte stuk de naam en woonplaats van de drukker vermeldt en de persoon op wiens last het stuk is gedrukt, bekend is of op de eerste aanmaning nadat tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek is overgegaan, door de drukker is bekend gemaakt.
2. Deze bepaling is niet toepasselijk, indien de persoon, op wiens last het stuk is gedrukt, op het tijdstip van het drukken strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten Suriname gevestigd was.

Tussenpersonen **Artikel 79a**

Een tussenpersoon die een telecommunicatiedienst verleent bestaande in de doorgifte of opslag van gegevens die van een ander afkomstig zijn, wordt als zodanig niet vervolgd, indien die persoon voldoet aan een bevel van de vervolgingsambtenaar, na schriftelijke machtiging op vordering van de vervolgingsambtenaar te verlenen door de rechter-commissaris, om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van die persoon kunnen worden geveerd om de gegevens ontoegankelijk te maken.

TITEL VI **SAMENLOOP VAN STRAFBARE FEITEN**

Eendaadse samenloop **Artikel 80**

Levert een gedraging meer dan één misdrijf van gelijke strekking op zonder dat sprake is van een bijzondere strafbepaling als bedoeld in artikel 1 lid 2, dan is sprake van eendaadse samenloop. In geval van eendaadse samenloop wordt slechts één van die bepalingen toegepast, bij verschil die waarop de zwaarste hoofdstraf is gesteld.

Voortgezette handeling **Artikel 81**

Staan meerdere feiten, ofschoon elk op zichzelf misdrijf opleverende, in zodanig verband dat zij moeten worden beschouwd als één voortgezette handeling, dan wordt slechts één strafbepaling toegepast, bij verschil die waarop de zwaarste hoofdstraf is gesteld.

Meerdaadse samenloop **Artikel 82**

Bij samenloop van meerdere feiten die als op zichzelf staande gedragingen moeten worden beschouwd en meer dan één misdrijf opleveren, is sprake van meerdaadse samenloop. Ingeval van meerdaadse samenloop van misdrijven gelden voor de strafoplegging de volgende regels:

- a. de als één straf op te leggen vrijheidsstraf bedraagt maximaal het totaal van de hoogste straffen op de feiten gesteld, doch niet meer dan een derde boven het maximum van de zwaarste strafbedreiging;
- b. de als één straf op te leggen taakstraf bedraagt niet meer dan het maximum genoemd in artikel 39 lid 2;
- c. de als één straf op te leggen geldboete bedraagt maximaal het totaal van de hoogste geldboetes op de feiten gesteld;
- d. de bijkomende straffen van ontzetting van dezelfde rechten worden uitgesproken als één straf, waarbij voor de duur artikel 48 onverkort geldt;
- e. de bijkomende straffen van ontzetting van verschillende rechten worden voor elk misdrijf afzonderlijk opgelegd, waarbij voor de duur eveneens artikel 48 geldt;
- f. de bijkomende straffen van verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen worden voor elk misdrijf afzonderlijk opgelegd;
- g. ingeval van levenslange gevangenisstraf geldt artikel 9 lid 5 onverkort;
- h. met betrekking tot de maatregelen gelden artikel 54e lid 7 en de artikelen 54g en 56w onverkort;
- i. de vervangende hechtenisstraffen mogen gezamenlijk het maximum, bepaald in artikel 41b lid 3, niet overschrijden.

Artikel 83

Vervallen.

Artikel 84

Vervallen.

Artikel 85

Vervallen.

Samenloop misdrijven en overtredingen**Artikel 86**

Bij samenloop van hetzij een of meer misdrijven met een of meer overtredingen, hetzij van overtredingen onderling, zijn de voorgaande artikelen van deze titel zoveel mogelijk van toepassing, doch de geldboetes worden voor ieder feit apart opgelegd.

Latere berechting vroeger feit**Artikel 87**

1. Indien iemand, na veroordeling tot straf, opnieuw wordt schuldig verklaard aan misdrijf of overtreding vóór die veroordeling gepleegd, gelden ten aanzien van de op te leggen straffen en maatregelen de bepalingen van deze titel.
2. Het maximum van de op te leggen vrijheidsstraf wordt verminderd met de door de eerste rechter opgelegde straf. Bij de tweede opvolgende berechting mag echter het maximum van de vrijheidsstraf dat geldt ter zake van het dan bewezen verklaarde feit of de bewezen verklaarde feiten gezamenlijk niet worden overschreden.
3. Behelst de tweede berechting een feit waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan kan deze worden opgelegd, welke straf ook door de eerste rechter mocht zijn opgelegd.
4. Indien in dit laatste geval een tijdelijke vrijheidsstraf was opgelegd dan wel een vrijheidsbenemende maatregel was opgelegd, vervalt die tijdelijke straf of maatregel zodra de levenslange gevangenisstraf ten aanzien van dezelfde persoon onherroepelijk is geworden.

Betrekkelijke zwaarte van straffen**Artikel 88**

1. De betrekkelijke zwaarte van ongelijksoortige hoofdstraffen wordt bepaald door de volgorde van artikel 9.

2. Waar de rechter de keuze tussen twee hoofdstraffen is gelaten, komt bij de vergelijking alleen de zwaarste der straffen in aanmerking.
3. De betrekkelijke zwaarte van gelijksoortige hoofdstraffen wordt bepaald door het maximum.
4. De betrekkelijke duur zowel van ongelijksoortige als van gelijksoortige hoofdstraffen wordt eveneens bepaald door het maximum.

TITEL VII
INDIENING EN INTREKKING VAN DE KLACHT BIJ
MISDRIJVEN ALLEEN OP KLACHT VERVOLGBAAR

Klachtgerechtigde
Artikel 89

Inzake een misdrijf dat alleen op klacht wordt vervolgd, is degene tegen wie het feit is begaan, tot de klacht gerechtigd.

Vervanging klachtgerechtigde
Artikel 90

1. Indien de in artikel 89 aangewezen persoon de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt of anders dan wegens verkwisting onder curatele is gesteld, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens lijdt dat deze niet in staat is te beoordelen of het belang van die persoon gediend is met de klacht, geschiedt de klacht door de wettige vertegenwoordiger in burgerlijke zaken van die persoon.
2. Indien de in artikel 89 aangewezen persoon overleden is, zijn tot de klacht gerechtigd: de ouders, de kinderen en de overlevende echtgenoot of levensgezel van die persoon, tenzij blijkt dat de overleden persoon een vervolging niet heeft gewild.
3. Indien de klacht tegen de wettige vertegenwoordiger in burgerlijke zaken van de in artikel 89 aangewezen persoon moet geschieden, zijn ook tot de klacht gerechtigd: de echtgenoot of levensgezel, een bloedverwant in de rechte linie of, bij het ontbreken van al die personen, een broer en een zuster.
4. Indien een in de leden 2 of 3 van dit artikel aangewezen persoon de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt of anders dan wegens verkwisting onder curatele is gesteld, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens lijdt dat deze niet in staat is te beoordelen of het belang van die persoon gediend is met de klacht, kan vervolging plaatsvinden op klacht van de wettige vertegenwoordiger in burgerlijke zaken van die persoon.

Termijn indiening klacht
Artikel 91

1. De klacht kan worden ingediend gedurende drie maanden na de dag waarop de tot klacht gerechtigde kennis heeft genomen van het gepleegde feit.
2. Indien degene tegen wie het feit is begaan, nadat de termijn een aanvang heeft genomen, is overleden, dan wel het recht tot het indienen van de klacht heeft verloren, verkregen of herkregen, loopt deze termijn zonder verlenging door.

Termijn intrekking klacht
Artikel 92

Degene die de klacht indient, blijft gedurende een maand na de dag van de indiening bevoegd deze in te trekken.

Artikel 93
Vervallen.

TITEL VIII
VERVAL VAN HET RECHT TOT STRAFVORDERING
EN VAN DE STRAF

Gewijsde
Artikel 94

1. Behoudens de gevallen waarin rechterlijke uitspraken voor herziening vatbaar zijn, kan niemand andermaal worden vervolgd wegens een feit waarover te zijnen aanzien bij gewijsde van een Surinaamse rechter onherroepelijk is beslist.
2. Is het gewijsde afkomstig van een andere rechter, dan heeft tegen dezelfde persoon wegens hetzelfde feit geen vervolging plaats in geval van:
 - 1°. vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging;
 - 2°. veroordeling, indien een straf is opgelegd, gevolgd door gehele uitvoering, gratie of verjaring van de straf.

Dood verdachte
Artikel 95

Het recht tot strafvordering vervalt door de dood van de verdachte. Ten aanzien van een rechtspersoon geldt dat de strafvordering vervalt indien de rechtspersoon feitelijk is opgehouden te bestaan.

Verjaring strafvordering
Artikel 96

1. Het recht tot strafvordering vervalt door verjaring:
 - 1°. in drie jaren voor alle overtredingen;
 - 2°. in zes jaren voor de misdrijven waarop geldboete, hechtenis of gevangenisstraf van niet meer dan drie jaren is gesteld;
 - 3°. in twaalf jaren voor de misdrijven waarop tijdelijke gevangenisstraf van meer dan drie jaren is gesteld;
 - 4°. in twintig jaren voor de misdrijven waarop gevangenisstraf van meer dan tien jaren is gesteld.
2. In afwijking van lid 1 van dit artikel verjaart het recht tot strafvordering niet voor misdrijven waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, misdrijven strafbaar gesteld in de artikelen 295, 296, 297, 298 en 347 alsmede voor die misdrijven als bedoeld in het Statuut van het Internationaal Strafhof.

Aanvang termijn verjaring
Artikel 97

De termijn van verjaring vangt aan op de dag na die waarop het feit is gepleegd, behoudens in de volgende gevallen:

- 1°. bij de misdrijven omschreven in de artikelen 224, 225, 225a en 225b vangt de termijn aan op de dag na die waarop het misdrijf ter kennis is gekomen van een ambtenaar belast met de opsporing van strafbare feiten;
- 2°. bij valsheid of muntschennis op de dag na die waarop gebruik is gemaakt van het voorwerp ten opzichte waarvan de valsheid of muntschennis gepleegd is;

- 3°. bij de misdrijven omschreven in de artikelen 293 tot en met 305 en 334, 334a en 334b en gepleegd ten aanzien van een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, op de dag na die waarop die persoon achttien jaren is geworden;
- 4°. bij de misdrijven omschreven in de artikelen 338, 339, 342 en 342a op de dag na die van de bevrijding of de dood van degene tegen wie onmiddellijk het misdrijf gepleegd is;
- 5°. bij de overtredingen omschreven in de artikelen 551, 552 en 553 op de dag na die waarop de overtreding ter kennis is gekomen van een ambtenaar belast met de opsporing van strafbare feiten.

Stuiting verjaring **Artikel 98**

1. Elke daad van vervolging stuit de verjaring, ook ten aanzien van anderen dan de al dan niet bekende vervolgte.
2. Na de stuiting vangt een nieuwe verjaringstermijn aan. Het recht tot strafvordering vervalt evenwel indien vanaf de dag waarop de oorspronkelijke verjaringstermijn is aangevangen een periode is verstreken die gelijk is aan twee maal de voor het feit geldende verjaringstermijn.

Schorsing verjaring **Artikel 99**

De schorsing van de strafvervolging ter zake van een prejudicieel geschil schorst de verjaring.

Transactie **Artikel 100**

1. De vervolgingsambtenaar kan voor de aanvang van de terechtzitting een of meer voorwaarden stellen ter voorkoming van de strafvervolging wegens strafbare feiten met uitzondering van misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld van meer dan zes jaar. Door voldoening aan die voorwaarden vervalt het recht tot strafvordering.
2. De volgende voorwaarden kunnen worden gesteld:
 - a. betaling aan de Staat van een geldsom, te bepalen op ten minste SRD. 10,- en ten hoogste het maximum van de geldboete die voor het feit aan de betrokkene kan worden opgelegd;
 - b. afstand van voorwerpen die in beslag zijn genomen en vatbaar zijn voor verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer;
 - c. uitlevering, of voldoening aan de Staat van de geschatte waarde, van voorwerpen die vatbaar zijn voor verbeurdverklaring;
 - d. voldoening aan de Staat van een geldbedrag of overdracht van in beslag genomen voorwerpen ter gehele of gedeeltelijke ontneming van het ingevolge artikel 54e voor ontneming vatbare wederrechtelijk verkregen voordeel.
 - e. gehele of gedeeltelijke vergoeding van de door het strafbare feit veroorzaakte schade;
 - f. het verrichten van onbetaalde arbeid of het volgen van een leerproject gedurende ten hoogste honderdentwintig uren.
 - g. instemming met openbaarmaking van een of meer van de gestelde voorwaarden.
3. De vervolgingsambtenaar doet in geval van misdrijf aan de bekende rechtstreekse belanghebbenden, onverwijld mededeling van de datum waarop die voorwaarden zijn gesteld.
4. Op de in lid 2 onder f van dit artikel bedoelde voorwaarde is het bepaalde bij of krachtens artikel 39 leden 1 en 4 en de artikelen 39b en 39h met betrekking tot taakstraffen, van overeenkomstige toepassing. De onbetaalde arbeid of het leerproject wordt binnen een termijn van zes maanden na instemming met de voorwaarde voltooid. Het Openbaar Ministerie kan deze termijn eenmaal met zes maanden verlengen. Het zendt hiervan zo spoedig mogelijk een kennisgeving aan de betrokkene.

5. Door het Openbaar Ministerie kunnen voorschriften worden gegeven omtrent de nakoming van de voorwaarde, bedoeld in lid 2 onder a. Deze voorschriften hebben in ieder geval betrekking op de plaats en wijze van betaling van de geldsom, de termijn waarbinnen die betaling moet zijn geschied en de verantwoording van de ontvangen geldbedragen. Tevens kunnen door het Openbaar Ministerie voorschriften worden gegeven omtrent de nakoming van de overige in lid 2 bedoelde voorwaarden.

Aanbod verdachte Artikel 100a

Is op het strafbare feit naar de wettelijke omschrijving geen andere hoofdstraf gesteld dan geldboete en biedt de verdachte aan, binnen een door de vervolgingsambtenaar te bepalen termijn, het maximum van de geldboete te betalen en aan alle overige, overeenkomstig artikel 100, te stellen voorwaarden te voldoen, dan mag de vervolgingsambtenaar het stellen van voorwaarden, als bedoeld in artikel 100, niet weigeren.

Herleving recht tot strafvordering Artikel 100b

1. Een bevel als bedoeld in artikel 4 van het Wetboek van Strafvordering doet, na voldoening aan de overeenkomstig artikel 100 gestelde voorwaarden, het recht tot strafvordering herleven als ware het niet vervallen geweest.
2. Na een bevel als bedoeld in lid 1 van dit artikel worden bedragen, betaald in toepassing van artikel 100 lid 2 onder a, c en d onverwijld terugbetaald aan degene die ze heeft betaald.
3. Volgt na een bevel als bedoeld in lid 1 van dit artikel een veroordeling, dan houdt de rechter rekening met de afstand of uitlevering door de veroordeelde van voorwerpen op grond van artikel 100 lid 2 onder b en c met de vergoeding van schade op grond van artikel 100 lid 2 onder e en met de onbetaalde arbeid die is verricht of het leerproject dat is gevolgd op grond van artikel 100 lid 2 onder f.
4. Eindigt, na een bevel als bedoeld in lid 1 van dit artikel, de zaak waarbij een voorwaarde is gesteld als bedoeld in artikel 100 lid 2 onder f zonder oplegging van straf of maatregel, dan kan de rechter, op verzoek van de gewezen verdachte, deze een vergoeding ten laste van de Staat toekennen voor de schade welke deze ten gevolge van de verrichte onbetaalde arbeid of het gevolgde leerproject heeft geleden. Onder schade is begrepen het nadeel dat niet uit vermogensschade bestaat. De artikelen 77 tot en met 81 van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing.

Politietransactie Artikel 100c

1. De bevoegdheid, bij artikel 100 lid 1 toegekend aan de vervolgingsambtenaar, komt met betrekking tot overtredingen tevens toe aan de opsporingsambtenaren, indien zij een oproeping uitreiken als bedoeld in artikel 355 van het Wetboek van Strafvordering.
2. Lid 2 onder a alsmede lid 3 van artikel 100 en artikel 100b zijn van toepassing.
3. De ambtenaren, bedoeld in lid 1 van dit artikel, maken van de hun in dit artikel toegekende bevoegdheid gebruik volgens richtlijnen, aan te geven door de Procureur Generaal.

Buitenlandse transactie Artikel 100d

Niemand kan worden vervolgd wegens een feit dat ten aanzien van die persoon in een vreemde staat onherroepelijk is afgedaan door de voldoening aan een voorwaarde, door de bevoegde autoriteit gesteld ter voorkoming van strafvervolging.

Verval recht tot strafuitvoering
Artikel 101

1. Het recht tot uitvoering van de straf of maatregel vervalt door de dood van de veroordeelde, met uitzondering van de maatregelen tot onttrekking aan het verkeer van in beslag genomen voorwerpen, tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel en de verplichting tot betaling aan de Staat van een som geld ten behoeve van het slachtoffer.
2. Ten aanzien van een rechtspersoon geldt dat het recht tot uitvoering van de straf of maatregel vervalt, indien de rechtspersoon feitelijk is opgehouden te bestaan.

Artikel 102

1. Het recht tot uitvoering van de straf of maatregel vervalt door verjaring, met uitzondering van de maatregel tot onttrekking aan het verkeer van in beslag genomen voorwerpen.
2. De termijn van deze verjaring is een derde langer dan de termijn van verjaring van het recht tot strafvordering. In geen geval is de termijn korter dan de duur van de opgelegde straf.

Artikel 103

1. De termijn van verjaring vangt aan op de dag na die waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd.
2. Bij ongeoorloofde afwezigheid van een veroordeelde die de straf in een inrichting ondergaat, vangt een nieuwe verjaringstermijn aan op de dag na die waarop de ongeoorloofde afwezigheid aanving. Bij herroeping van een voorwaardelijke invrijheidstelling vangt een nieuwe verjaringstermijn aan op de dag na die van de herroeping.
3. De termijn loopt niet gedurende de bij de wet bevolen schorsing van de tenuitvoerlegging, noch gedurende de tijd dat de veroordeelde, zij het ook ter zake van een andere veroordeling, in verzekerde bewaring is.
4. Wanneer een geldboete wegens een overtreding is opgelegd en de rechter heeft beslist dat het bedrag daarvan in gedeelten mag worden voldaan, dan wel het Openbaar Ministerie aan de veroordeelde op diens verzoek uitstel van betaling heeft verleend of betaling in termijnen heeft toegestaan, wordt de verjaringstermijn verlengd met twee jaren.
5. De termijn loopt niet gedurende de tijd dat de tenuitvoerlegging aan een vreemde Staat is overgedragen, zolang de Minister van de autoriteiten van die Staat geen mededeling, houdende een beslissing omtrent de overname van de tenuitvoerlegging, heeft ontvangen.
6. Indien, nadat de tenuitvoerlegging door een vreemde Staat is overgenomen, die Staat afstand doet van het recht tot tenuitvoerlegging ten behoeve van Suriname, vangt een nieuwe verjaringstermijn aan op de dag waarop de Minister de mededeling van de autoriteiten van die Staat omtrent de afstand heeft ontvangen.

Overdracht aan vreemde staat
Artikel 104

1. Het recht tot strafvordering en het recht tot uitvoering van de straf vervallen door de overdracht van de strafvervolgning aan een vreemde staat overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.

2. In het geval, bedoeld in lid 1 van dit artikel, herleven het recht tot strafvordering en het recht tot uitvoering van de straf, indien de autoriteiten van de staat die de strafvervolging had overgenomen op die beslissing terugkomen of mededelen dat geen strafvervolging wordt ingesteld dan wel een ingestelde vervolging is gestaakt.

TITEL IX BIJZONDERE BEPALINGEN VOOR JEUGDIGE PERSONEN

Algemene bepalingen Artikel 105

1. Een kind wordt niet strafrechtelijk vervolgd wegens een feit begaan voordat het de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt.
2. Ten aanzien van degene die ten tijde van het begaan van een strafbaar feit de leeftijd van twaalf jaren doch nog niet die van achttien jaren heeft bereikt, zijn de artikelen in dit boek van toepassing voor zover daarvan in deze titel niet wordt afgeweken.

Artikel 105a

1. Ten aanzien van degene die ten tijde van het begaan van een strafbaar feit de leeftijd van zestien jaren doch nog niet die van achttien jaren heeft bereikt, kan de rechter de artikelen 105e tot en met 106k buiten toepassing laten en recht doen overeenkomstig de bepalingen in de voorgaande titels vervat, indien de rechter daartoe grond vindt in de ernst van het begane feit, de persoonlijkheid van de dader alsmede in de omstandigheden waaronder het feit is begaan.
2. Bij toepassing van het bepaalde van lid 1 van dit artikel wordt het maximum der vrijheidsstraffen op het strafbare feit gesteld, met een derde verminderd en wordt, zelfs in het geval levenslange gevangenisstraf op het feit of op een van de feiten is gesteld, niet meer opgelegd dan twintig jaren gevangenisstraf.

Artikel 105b

1. De verjaringstermijn van het recht tot strafvordering, genoemd in artikel 96 lid 1 wordt ten aanzien van misdrijven met een derde van de daar bedoelde duur ingekort.
2. In de gevallen als bedoeld in artikel 96 lid 2 vervalt het recht tot strafvordering in twintig jaren.

Transactie Artikel 105c

1. De hulpofficier die daartoe door de Procureur-generaal is aangewezen, kan na verkregen toestemming van de Procureur-generaal aan de verdachte voorstellen dat deze deelneemt aan een project. Door de Procureur-generaal worden de strafbare feiten aangewezen die op deze wijze kunnen worden afgedaan.
2. Bij een voorstel als bedoeld in lid 1 van dit artikel deelt de hulpofficier de verdachte en diens wettelijke vertegenwoordiger mede dat de verdachte niet verplicht is aan het project deel te nemen en licht deze in over de mogelijke gevolgen van niet-deelneming.
3. De Procureur-generaal geeft algemene aanwijzingen omtrent de wijze van afdoening ingevolge lid 1 van dit artikel. Deze aanwijzingen betreffen in ieder geval:
 - a. de projecten en de categorieën van strafbare feiten die, gelet op de aard van deze projecten, in aanmerking komen voor deze wijze van afdoening;

- b. de duur van de deelneming, afhankelijk van de aard van het strafbare feit en het project en
 - c. de wijze waarop de toestemming van de Procureur-generaal kan worden verkregen.
4. De duur van de deelneming is ten hoogste twintig uren.
 5. De hulpofficier doet aan de bekende rechtstreekse belanghebbenden, onverwijld mededeling van de datum waarop die voorstellen zijn gedaan.
 6. Indien de hulpofficier, bedoeld in lid 1 van dit artikel, van oordeel is dat de verdachte naar behoren aan een project heeft deelgenomen, stelt deze de Procureur-generaal en de verdachte hiervan schriftelijk in kennis. Daarmee vervalt het recht tot strafvordering, behalve indien een bevel wordt gegeven als bedoeld in artikel 4 van het Wetboek van Strafvordering. In dat geval houdt de rechter, indien deze een straf oplegt, rekening met de voltooide deelneming aan het project.

Artikel 105d

1. Bij toepassing van artikel 100 lid 1 kan de vervolgingsambtenaar tevens als voorwaarde stellen dat de verdachte zich zal richten naar de aanwijzingen van de jeugdreclassering voor een daarbij te bepalen termijn van ten hoogste zes maanden.
2. Bij toepassing van artikel 100 lid 2 onder a geldt dat het maximum van de geldsom SRD. 10.000,- bedraagt.
3. Bij toepassing van artikel 100 lid 2 onder f geldt dat de voorwaarde kan worden gesteld dat onbetaalde arbeid of arbeid tot herstel van de door het strafbare feit aangerichte schade wordt verricht dan wel een leerproject wordt gevolgd gedurende een door de vervolgingsambtenaar te bepalen duur van ten hoogste zestig uren binnen een door die ambtenaar te bepalen termijn van ten hoogste drie maanden.
4. Op de in lid 3 van dit artikel bedoelde voorwaarden zijn de artikelen 105k, 105m lid 1 en 106j lid 4, met betrekking tot taakstraffen van overeenkomstige toepassing.

Straffen en maatregelen

Artikel 105e

1. In plaats van de op een feit gestelde straffen en maatregelen worden de straffen en maatregelen opgelegd in deze Titel voorzien.
2. Een hoofdstraf kan zowel afzonderlijk als tezamen met andere hoofdstraffen en met bijkomende straffen worden opgelegd.
3. Een maatregel kan zowel afzonderlijk als tezamen met hoofdstraffen, met bijkomende straffen en met andere maatregelen worden opgelegd.
4. In afwijking van lid 3 van dit artikel kan de plaatsing in een inrichting voor jeugdigen noch met jeugddetentie noch met een maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige worden gecombineerd.

Artikel 105f

1. De hoofdstraffen zijn:
 - a. in geval van misdrijf: jeugddetentie, taakstraf of geldboete;
 - b. in geval van overtreding: taakstraf of geldboete.

2. Een taakstraf bestaat uit:
 - a. een werkstraf, zijnde het verrichten van onbetaalde arbeid of het verrichten van arbeid tot herstel van de door het strafbare feit aangerichte schade, of
 - b. een leerstraf, zijnde het volgen van een leerproject, of
 - c. een combinatie van werkstraf en leerstraf.
3. De bijkomende straffen zijn:
 - a. verbeurdverklaring;
 - b. ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen als bedoeld in de Rijwet 1971;
 - c. ontzetting van bepaalde rechten.
4. De maatregelen zijn:
 - a. plaatsing in een inrichting voor jeugdigen;
 - b. maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige;
 - c. onttrekking aan het verkeer;
 - d. ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel;
 - e. schadevergoeding.

Jeugddetentie Artikel 105g

1. De duur van de jeugddetentie is voor degene, die ten tijde van het begaan van het misdrijf de leeftijd van zestien jaren nog niet had bereikt, ten minste een dag en ten hoogste twaalf maanden.
2. De duur van de jeugddetentie is voor degene, die ten tijde van het begaan van het misdrijf de leeftijd van zestien jaren had bereikt:
 - a. ten hoogste twee jaren, doch
 - b. ten hoogste vier jaren voor strafbare feiten waarop een gevangenisstraf van vijftien of meer jaren is gesteld, en
 - c. ten hoogste zes jaren voor strafbare feiten waarop een levenslange gevangenisstraf is gesteld.
3. De duur van de jeugddetentie wordt in de rechterlijke uitspraak aangewezen in dagen, weken, maanden of jaren.
4. De artikelen 42 en 44 zijn bij veroordeling tot jeugddetentie van overeenkomstige toepassing.

Artikel 105h

1. Indien de straf jeugddetentie is opgelegd, draagt de Minister de tenuitvoerlegging op aan een inrichting als bedoeld in de Wet Delinquentenzorg.
2. De rechter die de straf heeft opgelegd kan de jeugdige aan wie een jeugddetentie is opgelegd, ambtshalve voorwaardelijk in vrijheid stellen. In geval van een voorwaardelijke invrijheidstelling wordt een proeftijd bepaald van ten hoogste twee jaren.
3. Bij toepassing van het bepaalde in lid 2 van dit artikel zijn de artikelen 106d tot en met 106i zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing.
4. De jeugdige aan wie een jeugddetentie is opgelegd wordt voorwaardelijk in vrijheid gesteld wanneer deze tweederde gedeelte daarvan heeft ondergaan. In geval van een voorwaardelijke invrijheidstelling wordt een proeftijd bepaald van ten hoogste twee jaren.

Artikel 105i

De straf van jeugddetentie kan door de rechter die de straf heeft opgelegd op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de veroordeelde geheel of gedeeltelijk worden vervangen door een van de straffen genoemd in artikel 9, indien de tenuitvoerlegging van de opgelegde straf geheel of gedeeltelijk zou moeten plaatsvinden nadat de veroordeelde de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt en deze naar het oordeel van de rechter niet meer voor een zodanige straf in aanmerking komt.

**Geldboete
Artikel 105j**

1. Het bedrag van de geldboete is ten hoogste SRD. 10.000,-. Artikel 41a is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de rechter bij elke geldboete kan bepalen dat het bedrag in gedeelten kan worden voldaan. De rechter stelt daarbij de hoogte van elk van die gedeelten vast.
2. De rechter beveelt bij de uitspraak waarbij geldboete wordt opgelegd, dat voor het geval volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, vervangende jeugddetentie zal worden toegepast. De rechter, die de vervangende jeugddetentie heeft bevolen, kan de duur van de eerder opgelegde vervangende jeugddetentie ook wijzigen.
3. Indien geen of geen volledige betaling van het bedrag van de geldboete heeft plaatsgevonden, kan de rechter die de straf heeft opgelegd op verzoek van de veroordeelde de geldboete vervangen door een taakstraf.
4. De taakstraf, bedoeld in lid 3 van dit artikel, wordt opgelegd in evenredigheid met het nog verschuldigde bedrag. De artikelen 105k tot en met 105o en 106j lid 4 zijn van overeenkomstige toepassing.
5. Indien de veroordeelde de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, legt de rechter vervangende hechtenis op, tenzij naar het oordeel van de rechter de veroordeelde in aanmerking komt voor vervangende jeugddetentie.
6. De duur van de vervangende jeugddetentie of vervangende hechtenis is ten minste één dag en ten hoogste drie maanden. Voor elke volle SRD. 10,- van de nog te betalen geldboete wordt niet meer dan één dag opgelegd. Door betaling van het nog te betalen bedrag vervalt de vervangende jeugddetentie of de vervangende hechtenis. Artikel 41b lid 4 is van overeenkomstige toepassing.

**Taakstraf
Artikel 105k**

1. Het vonnis vermeldt of de taakstraf bestaat uit een werkstraf, een leerstraf of een combinatie van beide, alsmede het aantal uren dat de straf zal duren. Het vonnis kan de aard en inhoud van de te verrichten werkzaamheden of het te volgen leerproject vermelden.
2. De duur van de onbetaalde arbeid of van de arbeid tot herstel van de door het strafbare feit aangerichte schade, is ten hoogste tweehonderd uren.
3. De termijn waarbinnen de arbeid moet zijn verricht bedraagt ten hoogste zes maanden indien niet meer dan honderd uren zijn opgelegd en overigens ten hoogste een jaar. Het Openbaar Ministerie kan evenwel bij toepassing van artikel 105m lid 2 de duur verlengen.
4. De duur van een leerproject is ten hoogste tweehonderd uren.

5. De termijn waarbinnen een leerproject plaatsvindt bedraagt ten hoogste zes maanden.
6. Indien meer dan één taakstraf wordt opgelegd, bedraagt het totaal aantal uren niet meer dan tweehonderdenveertig.
7. Artikel 44 leden 1 en 4 is bij veroordeling tot een taakstraf van overeenkomstige toepassing.
8. Het Openbaar Ministerie kan de termijn, genoemd in de leden 3 en 5 van dit artikel, ambtshalve of op verzoek van de veroordeelde, eenmaal met een zelfde periode verlengen. Het Openbaar Ministerie zendt hiervan zo spoedig mogelijk een kennisgeving aan de veroordeelde.
9. De termijnen, genoemd in de leden 3 en 5 van dit artikel, worden verlengd met de tijd dat de veroordeelde uit anderen hoofde rechtens de vrijheid is ontnomen alsmede met de tijd dat deze ongeoorloofd afwezig was.

Artikel 105l

1. In het vonnis waarbij een taakstraf wordt opgelegd, beveelt de rechter voor het geval dat de veroordeelde de taakstraf niet naar behoren verricht, dat vervangende jeugddetentie zal worden toegepast.
2. De duur van de vervangende jeugddetentie wordt in gehele dagen, weken of maanden vastgesteld.
3. De vervangende jeugddetentie belooft ten minste één dag en ten hoogste vier maanden. Voor elke twee uren van de taakstraf wordt niet meer dan één dag opgelegd.
4. Wanneer een gedeelte van de te verrichten taakstraf is voldaan, vermindert de duur van de vervangende jeugddetentie naar evenredigheid. Heeft deze vermindering tot gevolg dat voor een gedeelte van een dag vervangende jeugddetentie zou moeten worden ondergaan, dan vindt afronding naar boven plaats tot het naaste aantal gehele dagen.

Artikel 105m

1. De jeugdreclassering heeft tot taak de voorbereiding en de ondersteuning van de tenuitvoerlegging van taakstraffen. Over de wijze waarop de veroordeelde de taakstraf uitvoert, kan het Openbaar Ministerie inlichtingen inwinnen bij de jeugdreclassering. Het Openbaar Ministerie kan haar medewerking inroepen en aan haar de nodige opdrachten geven.
2. Het Openbaar Ministerie kan na overleg met de jeugdreclassering en de veroordeelde, de opgelegde straf, behoudens voor wat betreft het aantal opgelegde uren, wijzigen indien het van oordeel is dat de veroordeelde de taakstraf niet geheel overeenkomstig het vonnis kan of heeft kunnen volbrengen. Het benadert daarbij zo veel mogelijk de opgelegde taakstraf. Het Openbaar Ministerie geeft hiervan kennis aan de veroordeelde en de jeugdreclassering.
3. Het Openbaar Ministerie doet deze kennisgeving zo spoedig mogelijk aan de veroordeelde betekenen. De kennisgeving behelst het aantal uren dat naar het oordeel van het Openbaar Ministerie reeds naar behoren is volbracht, alsmede de straf zoals deze voor het overige nader is vastgesteld.
4. Tegen de kennisgeving, bedoeld in lid 3 van dit artikel, kan de veroordeelde binnen veertien dagen na de betekening een bezwaarschrift indienen bij de rechter die de straf oplegde. De rechter kan de beslissing van het Openbaar Ministerie wijzigen. Lid 2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 105n

1. Indien de tot een taakstraf veroordeelde niet aanvangt met de taakstraf of het Openbaar Ministerie van oordeel is dat de veroordeelde de opgelegde taakstraf niet naar behoren verricht of heeft verricht, kan het Openbaar Ministerie de tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie bevelen. Het Openbaar Ministerie geeft hiervan kennis aan de veroordeelde en de jeugdreclassering.
2. Het Openbaar Ministerie doet deze kennisgeving zo spoedig mogelijk aan de veroordeelde betekenen. De kennisgeving behelst het aantal uren taakstraf dat naar het oordeel van het Openbaar Ministerie is verricht, alsmede het aantal dagen vervangende jeugddetentie.
3. Tegen de kennisgeving, bedoeld in lid 2 van dit artikel, kan de veroordeelde binnen veertien dagen na de betekening daarvan een bezwaarschrift indienen bij de rechter die de straf oplegde. De rechter kan de beslissing van het Openbaar Ministerie wijzigen.
4. Indien de veroordeelde bij aanvang van de tenuitvoerlegging meerderjarig is, kan de vervangende jeugddetentie ten uitvoer worden gelegd als vervangende hechtenis. Artikel 33 leden 2 en 3 en artikel 33a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 105o

1. Het Openbaar Ministerie kan slechts een beslissing nemen of een bevel geven krachtens artikel 105m lid 2, onderscheidenlijk artikel 105n lid 1, binnen drie maanden na afloop van de termijn waarbinnen de arbeid moet zijn verricht of waarbinnen het leerproject moet zijn gevolgd krachtens artikel 105k.
2. Indien naar het oordeel van het Openbaar Ministerie de opgelegde taakstraf naar behoren is uitgevoerd, stelt het zo spoedig mogelijk de veroordeelde hiervan in kennis.

Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen**Artikel 105p**

1. De maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen kan worden opgelegd, indien:
 - a. het een misdrijf betreft waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
 - b. de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist, en
 - c. de maatregel in het belang is van een zo gunstig mogelijke verdere ontwikkeling van de verdachte.
2. De maatregel kan ook worden opgelegd indien de verdachte het feit wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens niet volledig kan worden toegerekend.
3. De rechter legt de maatregel slechts op na een daartoe strekkend, met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een of meer gedragsdeskundigen die de betrokkene hebben onderzocht. Indien dit advies eerder dan een jaar voor de aanvang van de terechtzitting is gedagtekend, kan de rechter hier slechts gebruik van maken met instemming van het Openbaar Ministerie en de verdachte.
4. Het bepaalde van lid 3 van dit artikel blijft buiten toepassing, indien de betrokkene weigert medewerking te verlenen aan het onderzoek dat ten behoeve van het advies moet worden verricht. Voor zover mogelijk maken de gedragsdeskundigen gezamenlijk dan wel ieder van hen afzonderlijk over de reden van weigering rapport op. De rechter doet zich zoveel mogelijk een ander advies of rapport overleggen, bevattende voorlichting over de wenselijkheid of noodzakelijkheid van de oplegging van de maatregel, aan de totstandkoming waarvan de betrokkene wel bereid is mee te werken.

5. Indien de maatregel is opgelegd, draagt de Minister bij beschikking de tenuitvoerlegging op aan een inrichting of doet hij de veroordeelde elders opnemen.
6. De maatregel geldt voor de tijd van twee jaren. De termijn gaat in nadat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden. De maatregel vervalt bij het onherroepelijk worden van een rechterlijke uitspraak, waarbij de betrokkene wederom een dergelijke maatregel wordt opgelegd.
7. De termijn van de maatregel loopt niet:
 - a. gedurende de tijd dat aan de veroordeelde uit anderen hoofde rechtens de vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat deze uit zodanige vrijheidsbeneming ongeoorloofd afwezig is;
 - b. wanneer de veroordeelde langer dan een week ongeoorloofd afwezig is uit de plaats die voor de tenuitvoerlegging van de maatregel is aangewezen.
8. De rechter, die de maatregel heeft opgelegd, kan de maatregel te allen tijde, na advies te hebben ingewonnen van de jeugdreclassering, voorwaardelijk of onvoorwaardelijk beëindigen. De artikelen 106d tot en met 106i zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 105q

1. De rechter die in eerste aanleg heeft kennis genomen van het misdrijf ter zake waarvan de maatregel is opgelegd, kan op vordering van het Openbaar Ministerie de termijn, bedoeld in artikel 105p lid 6, telkens met ten hoogste twee jaren verlengen. Artikel 56u lid 2 is van overeenkomstige toepassing.
2. Verlenging van de termijn van de maatregel is slechts mogelijk voor zover de maatregel daardoor de duur van vier jaren niet te boven gaat, tenzij de maatregel is opgelegd aan een verdachte als bedoeld in artikel 105p lid 2. In zodanig geval is verlenging mogelijk voor zover de maatregel de duur van zes jaren niet te boven gaat.
3. De verlenging is slechts mogelijk, indien de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen. Artikel 105p lid 1 onder b en c is van overeenkomstige toepassing. De verlenging is niet mogelijk indien gebruik is gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 106c.
4. Artikel 105p leden 3 en 4 is van overeenkomstige toepassing.
5. Indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen dit bepaaldelijk vordert, kan de verlengde plaatsing van de veroordeelde, die meerderjarig is en aan wie de maatregel is opgelegd ingevolge artikel 105p lid 2 worden opgevolgd door een last tot terbeschikkingstelling al dan niet met een bevel tot verpleging van staatswege als bedoeld in de artikelen 56 en 56a. De leden 3 en 4 van artikel 56, alsmede de artikelen 56b tot en met 56v vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 105r

1. Indien jeugddetentie of plaatsing in een inrichting voor jeugdigen wordt opgelegd, kan de rechter in de uitspraak een advies opnemen over de plaats waar en de wijze waarop deze straf of maatregel zal moeten worden ten uitvoer gelegd. De rechter kan ook bij een beslissing als bedoeld in artikel 105q zodanig advies opnemen.
2. Lid 1 van dit artikel is niet van toepassing, indien met gebruikmaking van artikel 106c, de straf of maatregel geheel niet wordt ten uitvoer gelegd. Indien ingevolge artikel 106h de straf of maatregel alsnog geheel of gedeeltelijk ten uitvoer wordt gelegd, kan de rechter het advies opnemen in de last tot tenuitvoerlegging.

3. Het Openbaar Ministerie stelt de Minister in kennis van rechterlijke uitspraken, zodra deze voor tenuitvoerlegging vatbaar zijn geworden. Het voegt daarbij in voorkomende gevallen het advies van de rechter omtrent de plaatsing.
4. De Minister kan het advies van de jeugdreclassering inwinnen omtrent de plaats van de tenuitvoerlegging.

Maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige
Artikel 106

1. De maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige kan slechts worden opgelegd, indien:
 - a. de aard van het gepleegde misdrijf, de veelheid van de gepleegde misdrijven, of eerdere veroordelingen wegens misdrijf en de problematiek van de verdachte hiertoe aanleiding geven, en
 - b. de maatregel in het belang is van de verdere ontwikkeling van de verdachte.
2. De rechter legt de maatregel slechts op, nadat deze zich een met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies heeft doen overleggen van een gedragsdeskundige, die de betrokkene heeft onderzocht. Indien dit advies eerder dan een jaar voor de aanvang van de terechtzitting is gedagtekend, kan de rechter hier slechts gebruik van maken met instemming van het Openbaar Ministerie en de verdachte.
3. De rechter geeft in de uitspraak aan waar de maatregel uit bestaat. De maatregel kan inhouden dat de veroordeelde aan een door de rechter aan te wijzen programma deelneemt in een daarbij te bepalen inrichting of dat de veroordeelde een door de rechter te bepalen ambulante programma zal volgen onder begeleiding van een in de uitspraak aangewezen organisatie.
4. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen regels worden gesteld omtrent de eisen waaraan de programma's en inrichtingen of organisaties, bedoeld in lid 3 van dit artikel, moeten voldoen.
5. Het programma, bedoeld in lid 3 van dit artikel, mag de vrijheid van de veroordeelde de godsdienst of levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.
6. De maatregel wordt opgelegd voor de tijd van minimaal zes maanden en maximaal een jaar. De termijn gaat in nadat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden.
7. De termijn van de maatregel loopt niet:
 - a. gedurende de tijd dat aan de veroordeelde uit anderen hoofde rechtens de vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat deze zich aan zodanige vrijheidsbeneming heeft onttrokken;
 - b. gedurende de tijd dat de veroordeelde zich aan de tenuitvoerlegging van de maatregel onttrekt.
8. Artikel 105p lid 8 is van overeenkomstige toepassing. De rechter kan aan de maatregel in het belang van de ontwikkeling van de veroordeelde bovendien een andere invulling geven.
9. Het Openbaar Ministerie houdt toezicht op de medewerking van de veroordeelde aan de tenuitvoerlegging van het programma.

Artikel 106a

1. In het vonnis waarbij de maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige wordt opgelegd, beveelt de rechter voor het geval dat de veroordeelde niet naar behoren aan de tenuitvoerlegging van de maatregel heeft meegewerkt, dat vervangende jeugddetentie zal worden toegepast.

2. De duur van de vervangende jeugddetentie wordt in gehele dagen, weken of maanden vastgesteld. Voor elke maand waarvoor de maatregel is opgelegd belooft de vervangende jeugddetentie eveneens een maand.
3. Wanneer een gedeelte van de maatregel ten uitvoer is gelegd, vermindert de duur van de vervangende jeugddetentie naar evenredigheid.
4. Artikel 105o is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 106b

1. Indien het gedrag van de veroordeelde daartoe aanleiding geeft en verlenging in het belang is van de ontwikkeling van de veroordeelde, kan de rechter, die in eerste aanleg heeft kennis genomen van het misdrijf ter zake waarvan de maatregel is opgelegd, de termijn van de maatregel, op vordering van het Openbaar Ministerie, eenmaal verlengen voor dezelfde tijd als waarvoor de maatregel was opgelegd.
2. Artikel 106 lid 2 is van overeenkomstige toepassing.
3. In de beslissing omtrent de verlenging geeft de rechter aan waaruit de verlenging van de maatregel bestaat. De verlenging kan inhouden dat het programma waaraan de veroordeelde deelneemt wordt verlengd. De verlenging kan ook inhouden dat de veroordeelde deelneemt aan een door de rechter te bepalen programma in een daarbij te bepalen inrichting of dat de veroordeelde een door de rechter te bepalen ambulante programma zal volgen onder begeleiding van een in de beslissing aangewezen organisatie.
4. Artikel 106a is van overeenkomstige toepassing op de beslissing tot verlenging.

Voorwaardelijke oplegging van de straf Artikel 106c

In geval van veroordeling tot jeugddetentie, vervangende jeugddetentie daaronder niet begrepen, tot werkstraf, tot geldboete, en tot enige bijkomende straf, kan de rechter bepalen dat deze of een gedeelte daarvan, niet zal worden ten uitvoer gelegd.

Artikel 106d

1. De rechter die bepaalt dat een opgelegde straf niet zal worden ten uitvoer gelegd, stelt daarbij een proeftijd vast van ten hoogste twee jaren.
2. De proeftijd gaat in zodra de uitspraak, waarbij een bevel als in artikel 106c bedoeld is gegeven, onherroepelijk is geworden. De bijzondere voorwaarden gelden echter pas, indien deze door of vanwege het Openbaar Ministerie aan de veroordeelde in persoon zijn betekend.
3. De proeftijd loopt niet gedurende de tijd dat de veroordeelde rechtens de vrijheid is ontnomen of de veroordeelde uit zodanige vrijheidsontneming ongeoorloofd afwezig is.

Artikel 106e

Toepassing van artikel 106c geschiedt onder de algemene voorwaarde dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit. Bovendien kunnen bijzondere voorwaarden, het gedrag van de veroordeelde betreffende, worden gesteld. Deze mogen de vrijheid van de veroordeelde de godsdienst of levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken. De rechter kan de werking van de bijzondere voorwaarden beperken tot een bij de uitspraak te bepalen tijdsduur binnen de proeftijd.

Artikel 106f

1. Met het toezicht op de naleving van de voorwaarden is het Openbaar Ministerie belast.
2. De rechter kan aan de jeugdreclassering of, in bijzondere gevallen en na overleg met de jeugdreclassering, aan een particulier persoon, opdragen aan de veroordeelde ter zake van de naleving van de bijzondere voorwaarden hulp en steun te verlenen.
3. De rechter kan, indien de veroordeelde ingevolge artikel 254 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek onder toezicht is gesteld, aan de gezinsvoogd opdragen aan de veroordeelde ter zake van de naleving van de bijzondere voorwaarden hulp en steun te verlenen.
4. Is de veroordeelde meerderjarig dan is artikel 20 lid 2 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 106g

1. De rechter die de voorwaarde heeft gesteld, kan na ontvangst van een vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de veroordeelde, de proeftijd verkorten of deze eenmaal verlengen. De verlenging geschiedt met ten hoogste één jaar.
2. Evenzo kan de in lid 1 bedoelde rechter gedurende de proeftijd of gedurende de tijd dat deze is geschorst, in de gestelde bijzondere voorwaarden of in de termijn waartoe deze voorwaarden in haar werking binnen de proeftijd zijn beperkt, wijziging brengen, deze voorwaarden opheffen, alsnog bijzondere voorwaarden stellen en een opdracht als bedoeld in artikel 106f leden 2 en 3 geven, wijzigen of opheffen.
3. De gewijzigde bijzondere voorwaarden gelden zodra deze door of vanwege het Openbaar Ministerie aan de veroordeelde in persoon zijn betekend.

Artikel 106h

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 106g kan de rechter, indien enige gestelde voorwaarde niet wordt nageleefd en de rechter daartoe termen vindt, na ontvangst van de vordering van het Openbaar Ministerie:
 - a. gelasten dat de niet ten uitvoer gelegde straf alsnog zal worden ten uitvoer gelegd;
 - b. al of niet onder instandhouding of wijziging van de voorwaarden gelasten dat een gedeelte van de niet ten uitvoer gelegde straf alsnog zal worden ten uitvoer gelegd.
2. Artikel 24 leden 2, 3 en 4 is verder van overeenkomstige toepassing.
3. Artikel 105i is van overeenkomstige toepassing,

Procedure**Artikel 106i**

1. Indien op grond van enige bepaling in deze titel door de rechter een beslissing wordt genomen, geldt het volgende:
 - a. bij een vordering van het Openbaar Ministerie dagvaardt deze de veroordeelde met een met reden omklede vordering; is door de veroordeelde enig verzoek aan de rechter gericht, dan dagvaardt het Openbaar Ministerie ten spoedigste nadat het verzoekschrift door de griffier in zijn handen is gesteld met een met redenen omklede conclusie; indien de rechter ambtshalve voornemens is de beslissing te wijzigen, dan dagvaardt het Openbaar Ministerie de veroordeelde ten spoedigste nadat het daaromtrent vanwege de griffie heeft vernomen;
 - b. artikel 25 leden 3 tot en met 5, artikel 26 leden 2 tot en met 5 en artikel 27 van dit wetboek alsmede artikel 488 van het Wetboek van Strafvordering zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

2. Indien de veroordeelde op het tijdstip dat de procedure bedoeld in lid 1 van dit artikel is ingesteld, de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, zijn daarenboven de artikelen 488 tot en met 490, 497 en 498 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing.
3. In afwijking van het in lid 1 van dit artikel van toepassing verklaarde artikel 27 geldt dat hoger beroep in de gevallen van beslissingen op grond van artikel 105q en artikel 106b lid 1, wel is toegelaten.

Slotbepalingen

Artikel 106j

1. De kosten van jeugddetentie en van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen komen ten laste van de Staat.
2. Bij of krachtens wet kunnen regels worden gesteld ten aanzien van de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen als bedoeld in artikel 105f en de rechtspositie van jeugdigen.
3. Tevens kunnen daarbij regels worden gesteld voor de verstrekking van Staatswege van een bijdrage in de bekostiging van de voorbereiding en uitvoering van:
 - a. projecten als bedoeld in artikel 105c en artikel 105d lid 3 en
 - b. taakstraffen als bedoeld in artikel 105f lid 2.
4. Bij of krachtens wet kunnen nadere regels worden gesteld over de inhoud van de taakstraf, de tenuitvoerlegging van de taakstraf en de rechten en plichten van de tot een taakstraf veroordeelde.

Artikel 106k

1. De straffen en maatregelen als bedoeld in deze Titel, zijn voor poging, voorbereiding, deelneming en medeplichtigheid dezelfde als die voor het voltooide misdrijf.
2. Bij meerdaadse samenloop wordt ten aanzien van de hoofdstraffen slechts die bepaling toegepast, waarop de zwaarste straf is gesteld.

TITEL X

BETEKENIS VAN SOMMIGE IN HET WETBOEK VOORKOMENDE UITDRUKKINGEN

Minister

Artikel 107

Waar in dit wetboek gesproken wordt van Minister wordt bedoeld de Minister van Justitie en Politie.

Misdrijf

Artikel 107a

Waar van misdrijf in het algemeen of van enig misdrijf in het bijzonder wordt gesproken, wordt daaronder medeplichtigheid aan, poging tot en voorbereiding van dat misdrijf begrepen, voor zover niet uit enige bepaling het tegendeel volgt.

Video/audio

Artikel 107b

1. Waar in dit wetboek de bevoegdheid wordt gegeven tot het horen, verhoren of ondervragen van personen, wordt daaronder mede begrepen horen, verhoren of ondervragen per telecommunicatie, waarbij een directe beeld- en/of geluidsverbinding tot stand komt tussen de betrokken personen.

2. De voorzitter van het college, de rechter, de rechter-commissaris of ambtenaar die met de leiding over het horen is belast, beslist of van deze communicatie gebruik gemaakt wordt. Alvorens te beslissen wordt de te horen persoon of diens raadsman en in voorkomende gevallen de vervolgingsambtenaar, in de gelegenheid gesteld hun mening kenbaar te maken over de toepassing daarvan.
3. Tegen de beslissing om van deze communicatie gebruik te maken staat geen afzonderlijk rechtsmiddel open.
4. Bij staatsbesluit kunnen regels worden gesteld omtrent de technische eisen van die communicatie.

Aanslag
Artikel 107c

Aanslag tot een feit bestaat, zodra het voornemen van de dader zich door een begin van uitvoering, in de zin van artikel 70, heeft geopenbaard.

Samenspanning
Artikel 108

Samenspanning bestaat zodra twee of meer personen zijn overeengekomen om het misdrijf te plegen.

Omwenteling
Artikel 109

Onder omwenteling wordt verstaan het vernietigen of op onwettige wijze veranderen van de grondwettige regeringsvorm van Suriname.

Verboden plaats
Artikel 109a

Onder verboden plaats wordt verstaan iedere plaats die als verboden plaats is aangewezen krachtens de wet.

Gegevens
Artikel 109b

Onder gegevens wordt verstaan iedere weergave van feiten, begrippen of instructies, op een overeengekomen wijze, geschikt voor overdracht, interpretatie of verwerking door personen of geautomatiseerde werken.

Geautomatiseerd werk
Artikel 109c

Onder geautomatiseerd werk wordt verstaan een inrichting die bestemd is om langs elektronische weg gegevens op te slaan, te verwerken en over te dragen.

Telecommunicatie en aftappen
Artikel 109d

1. Onder telecommunicatie wordt verstaan: iedere overdracht, uitzending of ontvangst van gegevens van welke aard dan ook, door middel van kabels, langs radio-elektrische weg of door middel van optische of andere elektromagnetische systemen.

2. Onder aftappen wordt verstaan het opnemen met een technisch hulpmiddel van niet voor het publiek bestemde communicatie, die plaatsvindt met gebruikmaking van de diensten van een aanbieder van een communicatiedienst.

Geweld
Artikel 110

Met het plegen van geweld wordt gelijkgesteld het brengen in een staat van bewusteloosheid of onmacht.

Zwaar lichamelijk letsel
Artikel 111

Onder zwaar lichamelijk letsel wordt verstaan hetgeen naar gewoon spraakgebruik als zodanig wordt genoemd, waarbij wordt gelet op de aard van het letsel, de aard en de noodzaak van het medisch ingrijpen en het uitzicht op volledig herstel. Verder dient als zwaar lichamelijk letsel te worden aangemerkt: voortdurende ongeschiktheid tot uitoefening van de ambts- of beroepsbezigheden, afdrijving of dood van de vrucht van een vrouw en storing van de verstandelijke vermogens die langer dan vier weken heeft geduurd.

Surinamer
Artikel 112

1. Surinamer is degene die deze staat bezit volgens de Wet op de Nationaliteit en het Ingezetenschap of op grond van een andere wettelijke regeling als Surinamer wordt behandeld.
2. Met de Surinamer staat gelijk ieder ander van wie de uitlevering bij wet is verboden.

Bevolking
Artikel 113

Onder bevolking worden allen verstaan die zich in Suriname bevinden.

Van het leven beroven
Artikel 113a

Onder een ander, of een kind bij of kort na de geboorte, van het leven beroven wordt begrepen: het doden van een vrucht die naar redelijkerwijs verwacht mag worden in staat is buiten het moederlichaam in leven te blijven.

Terroristisch misdrijf
Artikel 113b

Onder terroristisch misdrijf wordt verstaan:

1. elk van de misdrijven omschreven in de artikelen 129 tot en met 133, artikel 155, artikel 161, artikel 207 onderdeel 3, artikel 213a onder 2, artikel 216 lid 2, artikel 218 onderdeel 3, artikel 220 onderdeel 2, artikel 222 onderdeel 3, artikel 226 lid 2 en artikel 349, indien het misdrijf is begaan met een terroristisch oogmerk;
2. elk van de misdrijven waarop ingevolge artikel 149 lid 2, de artikelen 160a, 160b, 162a lid 2, 170 lid 3, 228a, 228b, 257 lid 3, artikel 278 lid 3, de artikelen 364a, 365, 378 lid 2, 382a, 386 lid 2 478a, 479b alsmede in artikel 24a van de Vuurwapenwet gevangenisstraf is gesteld;
3. elk van de misdrijven omschreven in de artikelen 188a, 342b, artikel 345 lid 3, artikel 348a, 349a en artikel 371 lid 1 sub 6.

Terroristisch oogmerk
Artikel 113c

Onder terroristisch oogmerk wordt verstaan het oogmerk om de bevolking of een deel van de bevolking van een land vrees aan te jagen, dan wel een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, dan wel de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen.

Ambtenaren
Artikel 114

1. Onder ambtenaren worden mede verstaan diegenen die onder toezicht en verantwoording van een overheidsinstelling zijn aangesteld.
2. In dit verband wordt onder overheidsinstelling ook verstaan die onderneming, waarin enige overheid een overwegende invloed kan uitoefenen in de leiding of de bedrijfsvoering van die onderneming.
3. Onder ambtenaren worden tevens begrepen leden van algemeen vertegenwoordigende organen en arbiters.
4. Onder rechters worden tevens begrepen zij die administratieve rechtsmacht uitoefenen, krachtens wettelijk voorschrift optredende tuchtrechters en arbiters.

Koopman
Artikel 115

Onder koopman wordt verstaan ieder die een bedrijf uitoefent.

Muntspeciën
Artikel 115a

Onder muntspeciën, munt- en bankbiljetten worden begrepen muntspeciën, munt- en bankbiljetten die de hoedanigheid van wettig betaalmiddel nog zullen verkrijgen, alsmede muntspeciën, munt- en bankbiljetten die deze hoedanigheid verloren hebben en ingewisseld kunnen worden tegen wettige betaalmiddelen.

Schipper, opvarenden en schepelingen
Artikel 116

1. Onder schipper wordt verstaan: de gezagvoerder van een vaartuig of degene die deze vervangt, alsmede degene die de leiding heeft op een installatie ter zee.
2. Onder opvarende wordt verstaan: degene, niet zijnde de schipper, die zich aan boord van een vaartuig bevindt, alsmede degene, niet zijnde de schipper, die zich op een installatie ter zee bevindt.
3. Onder schepeling wordt verstaan: degene die zich als scheepsofficier of scheepsgezel aan boord bevindt.
4. Vaartuigen in aanbouw worden niet als vaartuigen aangemerkt.

Surinaamse vaartuigen
Artikel 117

Onder Surinaamse vaartuigen worden alleen verstaan:

- a. die vaartuigen welke door de Surinaamse wetgeving als zeeschepen worden aangemerkt;

- b. de vaartuigen van de Staat welke buiten de tonnen in zee varen.

Surinaamse luchtvaartuigen Artikel 117a

1. Onder Surinaamse luchtvaartuigen worden verstaan:
 - a. luchtvaartuigen die zijn ingeschreven in Surinaamse luchtvaartuigregisters;
 - b. luchtvaartuigen die zonder bemanning zijn verhuurd aan een huurder die de hoofdzetel van het bedrijf, of, indien de huurder niet een zodanige zetel heeft, de vaste verblijfplaats, in Suriname heeft.
2. Een luchtvaartuig is in vlucht van het moment af waarop alle buitendeuren, na het instappen, zijn gesloten tot het moment waarop een van de deuren wordt geopend voor het uitstappen. In geval van een noodlanding wordt de vlucht geacht voort te duren totdat de bevoegde autoriteiten de verantwoordelijkheid voor het luchtvaartuig en voor de personen en goederen aan boord overnemen.
3. Een luchtvaartuig is in bedrijf van het begin van het gereedmaken van dat luchtvaartuig voor een bepaalde vlucht door het grondpersoneel of door de bemanning tot het moment dat sedert de landing vierentwintig uren zijn verstreken. De periode, tijdens welke het luchtvaartuig in bedrijf is, strekt zich in elk geval uit tot de gehele periode, tijdens welke het luchtvaartuig in vlucht is, zoals omschreven in lid 2 van dit artikel.

Installatie ter zee Artikel 118

Onder installatie ter zee wordt verstaan elke installatie, opgericht op de bodem van de territoriale zee van Suriname of op dat deel van de Atlantische Oceaan, waarvan de grenzen met die van het aan Suriname toekomende gedeelte van het continentale plateau samenvallen.

Oorlog Artikel 119

1. Onder vijand worden begrepen opstandelingen.
2. Onder oorlog wordt begrepen burgeroorlog.
3. Onder tijd van oorlog wordt begrepen de tijd waarin oorlog dreigende is. Tijd van oorlog wordt mede geacht te bestaan zodra dienstplichtigen buitengewoon in werkelijke dienst worden opgeroepen en zolang zij buitengewoon in werkelijke dienst worden gehouden.

Bevriende staat Artikel 119a

Onder een bevriende staat wordt verstaan een buitenlandse mogendheid waarmee de Republiek Suriname niet in een gewapend conflict is gewikkeld.

Internationaal beschermd persoon Artikel 119b

1. Onder internationaal beschermd persoon wordt verstaan een persoon vallende onder de omschrijving van artikel 1 eerste lid van het Verdrag van 14 december 1973 inzake de voorkoming en bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten.

2. Onder internationaal beschermd persoon wordt mede verstaan een persoon vallende onder de omschrijving van artikel 1 onderdeel a of b van het Verdrag inzake de veiligheid van VN-personeel en geassocieerd personeel van 9 december 1994, zoals aangevuld door het Facultatief Protocol van 8 december 2005.
3. Onder beschermde goederen worden verstaan de goederen bedoeld in artikel 2 eerste lid onder b van het in lid 1 genoemde verdrag en artikel 9 eerste lid onderdeel b van het in lid 2 genoemde verdrag.

Jaar, maand en dag

Artikel 120

1. Onder een jaar wordt verstaan een tijd van driehonderd en vijfenzestig dagen.
2. Onder maand wordt verstaan een tijd van dertig dagen.
3. Onder dag wordt verstaan een tijd van vierentwintig uren.

Nacht

Artikel 121

Onder nacht wordt verstaan de tijd tussen half zeven uur des avonds en half zes uur des morgens.

Inklimming

Artikel 122

Onder inklimming wordt begrepen ondergraving, alsmede het overschrijden van sloten of omheiningen tot afsluiting dienende en het beklimmen van ruimten of objecten.

Valse sleutels

Artikel 123

Onder valse sleutels worden begrepen alle tot opening van een mechanisch of elektronisch slot bestemde voorwerpen en middelen tot identificatie, die onbevoegd worden gebruikt, alsmede alle niet tot opening van die sloten bestemde voorwerpen en middelen.

Vee

Artikel 124

Onder vee wordt verstaan pluimvee, paarden, ezels, muilezels, muilieren, runderen, schapen, bokken, geiten en varkens.

Opkoper

Artikel 125

1. Onder opkoper wordt verstaan degene die van opkopen een beroep of een gewoonte maakt.
2. Onder opkopen worden begrepen alle handelingen, hoe ook genaamd, waarmede kennelijk hetzelfde wordt beoogd.

Elektriciteitswerken

Artikel 126

1. Onder elektriciteitswerken worden verstaan werken dienende tot voortbrenging, geleiding, transformatie of levering van elektriciteit en daarmee in verband staande beveiligings-, bevestigings-, ondersteunings- en waarschuwingswerken.

2. Onder elektriciteitswerken worden niet begrepen telegraaf- en telefoonwerken.

Discriminatie
Artikel 126a

Onder discriminatie of discrimineren wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt teniet gedaan of aangetast.

Gedragsdeskundige
Artikel 126b

Onder gedragsdeskundige wordt verstaan een persoon die bevoegd is de titel psycholoog te voeren dan wel een arts die bevoegd is de titel psychiater of zenuwarts te voeren.

Levensgezel
Artikel 126c

Onder levensgezel wordt verstaan degene met wie men duurzaam feitelijk samenwoont.

Slotbepaling
Artikel 127

De bepalingen van de Titels I-X van dit Boek zijn ook toepasselijk op feiten waarop bij andere wet straf is gesteld, tenzij de wet anders bepaalt.

TWEEDE BOEK
MISDRIJVEN

TITEL I
MISDRIJVEN TEGEN DE VEILIGHEID VAN DE STAAT

Artikel 128
Vervallen.

Aanslag
Artikel 129

De aanslag ondernomen met het oogmerk om het Staatshoofd, het waarnemend Staatshoofd, een ander lid van de Regering, een lid van De Nationale Assemblee of een lid van de Rechterlijke Macht van het leven of de vrijheid te beroven of tot regeren respectievelijk tot het uitoefenen van zijn taak ongeschikt te maken, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Artikel 130

De aanslag ondernomen met het oogmerk om de Staat geheel of gedeeltelijk onder vreemde heerschappij te brengen of om een deel daarvan af te scheiden, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Omwenteling
Artikel 131

De aanslag ondernomen met het oogmerk om een omwenteling teweeg te brengen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Opstand Artikel 132

1. Als schuldig aan opstand wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren en geldboete van de vijfde categorie, hetzij met één van beide straffen:
 - 1°. degene die wapenen voert tegen het in Suriname gevestigde gezag.
 - 2°. degene die, met het oogmerk om zich tegen het in Suriname gevestigde gezag te verzetten, optrekt met of zich aansluit bij een bende, die de wapenen voert tegen dat gezag.
2. Leiders en aanleggers van een opstand worden gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Geweld tegen Regering en De Nationale Assemblée Artikel 132a

Degene die door geweld of bedreiging met geweld een vergadering van de Regering, de Raad van Ministers of De Nationale Assemblée uiteenjaagt, tot het nemen of niet nemen van enig besluit dwingt, een lid uit die vergadering verwijdert of opzettelijk een lid verhindert die vergadering bij te wonen of daarin vrij en onbelemmerd zijn plicht te vervullen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Samenspanning Artikel 133

1. De samenspanning tot een der in de artikelen 129 tot en met 132a omschreven misdrijven wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Dezelfde straf is toepasselijk op degene die, met het oogmerk om één der in de artikelen 129 tot en met 132a omschreven misdrijven voor te bereiden of te bevorderen:
 - 1°. de gelegenheid, middelen of inlichtingen tot het plegen van het misdrijf voor zich of anderen tracht te verschaffen;
 - 2°. plannen voor de uitvoering van het misdrijf, welke bestemd zijn om aan anderen te worden medegedeeld, in gereedheid brengt of onder zich heeft;
 - 3°. enige maatregel van regerings- of bestuurswege genomen om de uitvoering van het misdrijf te voorkomen of te onderdrukken, tracht te beletten, te belemmeren of te verijdelen.
3. Niet strafbaar is degene, van wie blijkt, dat zijn oogmerk enkel gericht is op het voorbereiden of bevorderen van staatkundige veranderingen in algemene zin.
4. Indien in een der gevallen, in de leden 1 en 2 van dit artikel bedoeld, het misdrijf is gevolgd, kan de straf worden verdubbeld.

Hulp van het buitenland Artikel 134

Degene die met een buitenlandse mogendheid in verbinding treedt, met het oogmerk om haar tot het plegen van vijandelijkheden of tot het voeren van oorlog tegen de Staat te bewegen, haar in het daartoe opgevatte voornemen te versterken, haar hulp daarbij toe te zeggen of bij de voorbereiding hulp te verlenen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Artikel 135

Degene die met een in het buitenland gevestigde persoon of gevestigd lichaam in verbinding treedt met het oogmerk om een zodanig persoon of lichaam tot het verschaffen van steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van een omwenteling te bewegen, om een zodanig persoon of lichaam in het daartoe opgevatte voornemen te sterken of aan een zodanig persoon of lichaam daarbij hulp toe te zeggen of te verlenen, of om een omwenteling voor te bereiden, te bevorderen of teweeg te brengen, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Artikel 135a

Vervallen.

Openbaarmaking staatsgeheimen**Artikel 136**

1. Degene die inlichtingen waarvan de geheimhouding door het belang van de Staat of van zijn bondgenoten wordt geboden, een voorwerp waaraan zodanige inlichtingen kunnen worden ontleend, of zodanige gegevens opzettelijk verstrekt aan of opzettelijk ter beschikking stelt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, wordt, indien diegene weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het zodanige inlichtingen, een zodanig voorwerp of zodanige gegevens betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die inlichtingen, die van een verboden plaats afkomstig zijn en tot de veiligheid van de Staat of van zijn bondgenoten in betrekking staan, een voorwerp waaraan zodanige gegevens kunnen worden ontleend, of zodanige gegevens opzettelijk verstrekt aan of opzettelijk ter beschikking stelt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, indien diegene weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het inlichtingen, een zodanig voorwerp of zodanige gegevens betreft.

Artikel 136a

1. Degene die inlichtingen, een voorwerp of gegevens als bedoeld in artikel 136 hetzij opzettelijk openbaar maakt, hetzij zonder daartoe gerechtigd te zijn opzettelijk verstrekt aan of ter beschikking stelt van een buitenlandse mogendheid, een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam, dan wel een zodanig persoon of lichaam dat gevaar ontstaat dat de inlichtingen, het voorwerp of de gegevens aan een buitenlandse mogendheid of aan een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam bekend wordt, wordt indien diegene weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het zodanige inlichtingen, een zodanig voorwerp of zodanige gegevens betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien de schuldige heeft gehandeld in tijd van oorlog dan wel in dienst of in opdracht van een buitenlandse mogendheid of van een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam, kan levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Artikel 136b

Degene aan wie schuld te wijten is dat inlichtingen, een voorwerp of gegevens als bedoeld in artikel 136, openbaar worden gemaakt of ter beschikking komt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Bemachtigen staatsgeheim**Artikel 136c**

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van de vijfde categorie:
 - 1°. degene die opzettelijk inlichtingen, een voorwerp of gegevens als bedoeld in artikel 136, zonder daartoe gerechtigd te zijn, onder zich neemt of houdt;
 - 2°. degene die enige handeling verricht, ondernomen met het oogmerk om, zonder daartoe gerechtigd te zijn, de beschikking te krijgen over inlichtingen, een voorwerp of gegevens als bedoeld in artikel 136;
 - 3°. degene die opzettelijk en wederrechtelijk binnen tracht te dringen of binnendringt in een verboden plaats, aldaar aanwezig is, of zich vandaar, wederrechtelijk aanwezig zijnde, tracht te verwijderen of verwijdert.

2. De bepaling onder lid 1 onder 3° is niet toepasselijk, indien de rechter blijkt dat de dader niet heeft gehandeld met het oogmerk bedoeld onder lid 1 onder 2°.

Benadeling Staat Artikel 137

Degene die een hem van regeringswege opgedragen onderhandeling met een buitenlandse mogendheid opzettelijk ten nadele van de Staat voert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Handelingen in tijd van oorlog Artikel 138

Met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren en geldboete van de vijfde categorie:

- 1°. degene die, in geval van een oorlog waarin de Staat niet betrokken is, opzettelijk enige handeling verricht waardoor het gevaar ontstaat dat de Staat in een oorlog wordt betrokken, of enig van regeringswege gegeven en bekendgemaakt bijzonder voorschrift tot handhaving van het niet deelnemen aan de oorlog opzettelijk overtreedt;
- 2°. degene die, in tijd van oorlog, enig voorschrift van regeringswege in het belang van de veiligheid van de Staat gegeven en bekendgemaakt, opzettelijk overtreedt.

Misbruik grondgebied Artikel 138a

1. Degene die op enigerlei wijze opzettelijk van het grondgebied van Suriname gebruik maakt bij het voorbereiden, bevorderen, teweegbrengen of uitvoeren van hetzij een gewelddadige omwenteling op het grondgebied van een bevriende mogendheid, hetzij enige andere tegen een dergelijke mogendheid of haar regering gerichte illegale actie, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Degene aan wie schuld te wijten is dat van het grondgebied van Suriname op enigerlei wijze gebruik wordt gemaakt bij enige handeling als bedoeld in het voorgaande lid wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.
3. Onder het grondgebied van Suriname wordt voor de toepassing van dit artikel mede verstaan de territoriale zee rond en het luchtruim boven Suriname.
4. Met gelijke straf en naar de onderscheiding, gemaakt in de leden 1 en 2 van dit artikel wordt gestraft de persoon met een vaste woon- of verblijfplaats in Suriname, die deelneemt aan een poging tot gewelddadige omwenteling op het grondgebied van een bevriende mogendheid.

Artikel 139

De Surinamer die in het vooruitzicht van een oorlog met een buitenlandse mogendheid vrijwillig bij deze mogendheid in krijgsdienst treedt, wordt, indien de oorlog uitbreekt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Hulpverlening vijand Artikel 140

Met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren wordt gestraft degene die opzettelijk, in tijd van oorlog, de vijand hulp verleent of de Staat tegenover de vijand benadeelt, dan wel opzettelijk in tijd van oorlog enige handeling verricht of een verzuim begaat waardoor de oorlogvoering van de kant van de Staat of zijn bondgenoten, wordt gehinderd, belemmerd of geschaad.

Artikel 141

De samenspanning tot het in artikel 140 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 142

Niet strafbaar is degene die een van de in de artikelen 140 en 141 omschreven misdrijven heeft begaan in de redelijke overtuiging het Surinaamse belang niet te schaden.

Hulp aan spion en deserteur**Artikel 142a**

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft degene die, in tijd van oorlog, zonder oogmerk om de vijand hulp te verlenen of de Staat tegenover de vijand te benadelen, opzettelijk:

- 1°. een spion van de vijand opneemt, verbergt of voorthelpt;
- 2°. desertie van een krijgsman, in dienst van de Staat, teweegbrengt of bevordert.

Bedrog bij levering aan krijgsmacht**Artikel 143**

1. Degene die, in tijd van oorlog, enige bedrieglijke handeling pleegt bij levering van benodigdheden ten dienste van de krijgsmacht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die, met het opzicht over de levering van de goederen belast, de bedrieglijke handeling opzettelijk toelaat.

Bijkomende straf**Artikel 144**

Bij veroordeling wegens een van de in deze titel omschreven misdrijven, kan de ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° tot en met 3° vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 145

De straffen gesteld op de in de artikelen 140 tot en met 143 omschreven feiten, zijn toepasselijk, indien een van die feiten wordt gepleegd tegen of met betrekking tot de bondgenoten van de Staat in een gemeenschappelijke oorlog.

Gewapend conflict buiten oorlog**Artikel 145a**

Artikel 138 onder 2° en de artikelen 139 tot en met 145 vinden overeenkomstige toepassing in geval van een gewapend conflict dat niet als oorlog kan worden aangemerkt en waarbij de Staat is betrokken, hetzij ter individuele of collectieve zelfverdediging, hetzij tot herstel van internationale vrede en veiligheid.

TITEL II**MISDRIJVEN TEGEN DE WAARDIGHEID VAN
HET STAATSHOOFD/WAARNEMEND STAATSHOOFD****Artikel 146**

Vervallen.

Artikel 147

Vervallen.

Artikel 148

Vervallen.

Feitelijke aanranding Staatshoofd/waarnemend Staatshoofd
Artikel 149

1. Feitelijke aanranding van de persoon van het Staatshoofd of het waarnemend Staatshoofd, die niet valt in een zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien het misdrijf, strafbaar gesteld in lid 1 van dit artikel is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de daarin bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

Artikel 150
Vervallen.

Artikel 151
Vervallen.

Belediging Staatshoofd/Waarnemend Staatshoofd
Artikel 152

Opzettelijke belediging van het Staatshoofd of het waarnemend Staatshoofd wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en geldboete van de vierde categorie.

Beledigend geschrift of afbeelding
Artikel 153

1. Degene die een geschrift of afbeelding of gegevens uit geautomatiseerde werken, waarin een belediging voorkomt voor het Staatshoofd of het waarnemend Staatshoofd, verspreidt, openlijk tentoonstelt of aanslaat, of, om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden in voorraad heeft, wordt, indien diegene weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat in het geschrift of de afbeelding of gegevens uit geautomatiseerde werken zodanige belediging voorkomt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die, met gelijke wetenschap of een gelijke reden tot vermoeden, de inhoud van een zodanig geschrift openlijk ten gehore brengt.

Bijkomende straf
Artikel 154

1. Bij veroordeling wegens het in de artikelen 149 en 152 omschreven misdrijf, kan ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° tot en met 3° vermelde rechten worden uitgesproken.
2. Bij veroordeling wegens het in artikel 153 omschreven misdrijf, kan de ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° en 2° vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL III
MISDRIJVEN TEGEN HOOFDEN VAN BEVRIENDE STATEN
EN ANDERE INTERNATIONAAL BESCHERMDE PERSONEN

Aanslag, aanranding en geweldpleging
Artikel 155

1. De aanslag op het leven of de vrijheid van een hoofd van een bevriende staat of van een internationaal beschermd persoon, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren en geldboete van de vijfde categorie.

2. Indien de aanslag op het leven de dood ten gevolge heeft of met voorbedachten rade wordt ondernomen, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Artikel 156

Feitelijke aanranding van de persoon van een hoofd van een bevriende staat of van een internationaal beschermd persoon, die niet valt in een zwaardere strafbepaling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 157

Degene die opzettelijk geweld pleegt tegen de beschermde goederen van een internationaal beschermd persoon wordt, indien daardoor gevaar voor de veiligheid of de vrijheid van die persoon te duchten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Belediging hoge functionaris

Artikel 158

1. Opzettelijke belediging van het hoofd of lid van de regering van een bevriende staat, in de uitoefening van zijn ambt in Suriname verblijvende, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.
2. Opzettelijke belediging van een vertegenwoordiger van een buitenlandse mogendheid bij de Regering van Suriname in die hoedanigheid aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Beledigend geschrift of afbeelding

Artikel 159

1. Degene die een geschrift of afbeelding of gegevens uit geautomatiseerde werken, waarin een belediging voorkomt voor een regerend vorst of ander hoofd van een bevriende staat of voor een vertegenwoordiger van een buitenlandse mogendheid bij de Surinaamse Regering in die hoedanigheid, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, of, om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden, in voorraad heeft, wordt, indien deze weet of ernstige reden heeft om te vermoeden, dat in het geschrift of de afbeelding of gegevens uit geautomatiseerde werken zodanige belediging voorkomt, gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die, met gelijke wetenschap of een gelijke reden tot vermoeden, de inhoud van een zodanig geschrift openlijk ten gehore brengt.

Bijkomende straffen

Artikel 160

1. Bij veroordeling wegens een van de in de artikelen 155 tot en met 157 omschreven misdrijven, kan de ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° tot en met 3° vermelde rechten worden uitgesproken.
2. Bij veroordeling wegens het in artikel 159 omschreven misdrijf, kan de ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° en 2° vermelde rechten worden uitgesproken.

Misdrijven met terroristisch oogmerk

Artikel 160a

1. Indien het misdrijf, strafbaar gesteld in het eerste lid van artikel 155, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de schuldige gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

2015

2. Indien een misdrijf, strafbaar gesteld in de artikelen 156 en 157, is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de in dat artikel bepaalde tijdelijke gevangenisstraf met de helft verhoogd.

Artikel 160b

De samenspanning tot de in artikel 155 tot en met 157 omschreven misdrijven, te begaan met een terroristisch oogmerk, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren en geldboete van de vijfde categorie.

TITEL IV MISDRIJVEN BETREFFENDE DE UITOEFENING VAN STAATSPLICHTEN EN STAATSRECHTEN

Geweld tegen De Nationale Assemblée Artikel 161

Degene die door geweld of bedreiging met geweld een vergadering van De Nationale Assemblée uiteenjaagt of tot het nemen of niet nemen van enig besluit dwingt, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste vijftig jaren.

Artikel 162

Degene die door geweld of bedreiging met geweld een lid van De Nationale Assemblée, een minister of een onderminister uit een vergadering van De Nationale Assemblée verwijderd of opzettelijk verhindert die bij te wonen of daarin vrij en onbelemmerd zijn plicht te vervullen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 162a

1. De samenspanning tot het in artikel 161 omschreven misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien het misdrijf is begaan met een terroristisch oogmerk, wordt de schuldige gestraft met tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste achttien jaren en geldboete van de vijfde categorie.

Verhinderings uitoefening kiesrecht Artikel 163

Degene die bij gelegenheid van een krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing door geweld of bedreiging met geweld opzettelijk iemand verhindert zijn of eens anders kiesrecht vrij en onbelemmerd uit te oefenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

Omkoping kiesgerechtigde Artikel 164

1. Degene die bij gelegenheid van een krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing door gift of belofte iemand omkoopt om zijn of eens anders kiesrecht hetzij niet, hetzij op bepaalde wijze uit te oefenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.
2. Dezelfde straf wordt toegepast op de kiezer of de gemachtigde van een kiezer die zich door gift of belofte tot een of ander laat omkopen.

Bedrog bij verkiezing Artikel 165

Degene die bij gelegenheid van een krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing, een bedrieglijke handeling pleegt waardoor een stem van onwaarde wordt of een ander dan de bij uitbrengen van de stem bedoelde persoon wordt aangewezen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

Valselijk deelnemen aan verkiezingen Artikel 166

Degene die opzettelijk zich voor een ander uitgevende, aan een krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing deelneemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Stemming verijdelen/uitslag vervalsen Artikel 167

Degene die bij gelegenheid van een krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezing, opzettelijk een plaats gehad hebbende stemming verijdelt of enige bedrieglijke handeling pleegt waardoor aan de stemming een andere uitslag wordt gegeven dan door de wettig uitgebrachte stemmen zou zijn verkregen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

Bijkomende straf Artikel 168

Bij veroordeling wegens een van de in deze titel omschreven misdrijven, kan de ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° tot en met 3° vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL V MISDRIJVEN TEGEN DE OPENBARE ORDE

Aanprijzen tot verstoring openbare orde Artikel 169

Degene die zich opzettelijk uit in woord en geschrift of afbeelding of gegevens uit geautomatiseerde werken, waarin, zij het ook zijdelings, voorwaardelijk of in bedekte termen, verstoring van de openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het in Suriname gevestigd gezag wordt aangeprezen of daarvoor stemming wordt gemaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van vijfde categorie.

Artikel 170

1. Degene die een geschrift of afbeelding, waarin, zij het ook zijdelings, voorwaardelijk of in bedekte termen, verstoring van de openbare orde of omverwerping dan wel aanranding van het in Suriname gevestigde gezag wordt aangeprezen of daarvoor stemming wordt gemaakt, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, of om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden, in voorraad heeft, wordt, indien diegene weet of ernstige reden heeft om te vermoeden, dat in het geschrift of de afbeelding zodanige aanprijzing of zodanige stemming maken voorkomt, gestraft met hetzij gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren en geldboete van de vijfde categorie.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die, met gelijke wetenschap of een gelijke vermoeden, de inhoud van een zodanig geschrift openlijk ten gehore brengt.
3. Indien het strafbare feit waartoe bij geschrift of afbeelding wordt opgeruid een misdrijf dan wel een misdrijf ter voorbereiding of vergemakkelijking van een misdrijf inhoudt, wordt de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde verhoogd en de op het feit gestelde geldboete verhoogd naar de naast hogere categorie.

Artikel 171
Vervallen.

Artikel 172
Vervallen.

Belediging openbaar gezag
Artikel 173

Degene die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk in beledigende vorm uitlaat over het openbaar gezag in Suriname, over een openbaar lichaam of over een openbare instelling, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Artikel 174

1. Degene die een geschrift of afbeelding, waarin een uitlating in beledigende vorm over het openbaar gezag in Suriname, over een openbaar lichaam of over een openbare instelling voorkomt, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, of om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden, in voorraad heeft, wordt, indien diegene weet of ernstige reden heeft om te vermoeden, dat in het geschrift of de afbeelding zodanige uitlating voorkomt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die, met gelijke wetenschap of een gelijke reden tot vermoeden, de inhoud van een zodanig geschrift openlijk ten gehore brengt.

Belediging bevolkingsgroep
Artikel 175

1. Degene die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of door middel van een afbeelding of van gegevens uit geautomatiseerde werken, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, huidskleur, taal, maatschappelijke afkomst, of lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap of hun seksuele geaardheid, of het behoren tot een nationale minderheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Aanzetten tot haat, discriminatie of geweld
Artikel 175a

1. Degene die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of door middel van een afbeelding of van gegevens uit geautomatiseerde werken, aanzet tot discriminatie van of haat of gewelddadig optreden tegen een groep mensen, of tot gewelddadig optreden tegen hun goederen wegens een of meer van de kenmerken genoemd in artikel 175, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

Belediging door openbaarmaking
Artikel 176

1. Degene die, anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving:
 - 1°. een uitlating openbaar maakt die, naar diegene weet of redelijkerwijs moet vermoeden, voor een groep mensen wegens een of meer van de kenmerken genoemd in artikel 175 beledigend is, of aanzet tot discriminatie van of haat of gewelddadig optreden tegen een groep mensen, of tot gewelddadig optreden tegen hun goederen wegens een of meer van de kenmerken genoemd in artikel 175;
 - 2°. een voorwerp waarin, naar diegene weet of redelijkerwijs moet vermoeden, zulk een uitlating is vervat, aan iemand, anders dan op diens verzoek, doet toekomen, dan wel verspreidt of ter openbaarmaking van die uitlating of verspreiding in voorraad heeft;wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen.
3. Bij veroordeling wegens een van de in dit artikel omschreven misdrijven, kan de ontzetting van de in artikel 46 lid 1 onder 1° en 2° vermelde rechten worden uitgesproken.

Belediging vlag
Artikel 176a

Degene die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding of gegevens uit geautomatiseerde werken opzettelijk een voor nationale gevoelens krenkende wijze uitlaat over de vlag van Suriname, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Ondersteuning discriminatoire activiteiten
Artikel 176b

Degene die deelneemt of geldelijke of andere stoffelijke steun verleent aan activiteiten gericht op discriminatie van een groep mensen wegens een of meer van de kenmerken genoemd in artikel 175, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en geldboete van de derde categorie, hetzij met één van beide straffen.

Artikel 176c

1. Degene die, in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf een of meer mensen opzettelijk discrimineert wegens een of meer van de kenmerken genoemd in artikel 175, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren en geldboete van de vierde categorie, hetzij met één van beide straffen.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en geldboete van de vierde categorie.

Opruiing
Artikel 177

Degene die, mondeling of bij geschrift of afbeelding of van gegevens uit geautomatiseerde werken, in het openbaar tot enig strafbaar feit, tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag of tot enige andere ongehoorzaamheid hetzij aan een wettelijk voorschrift, hetzij aan een krachtens wettelijk voorschrift gegeven ambtelijk bevel opruiet, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en geldboete van de vijfde categorie.